

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922వ సం॥ జూలై నెల 25-వ తేది మంగళవారము

No. 98

నంబరుము ౯

చందుభినామ సంవత్సరము, శ్రావణ మాస శుద్ధ ప్రథమం.

సంచిక ౯౮

ముఖ్యగవనింపు (2942)

శ్రవణ శుక్ల.

కాపి బిల్లులు

శ్రవణ శుక్ల.

యోగ్యతాపత్రములు

పాలు చక్కెర కాఫీ పాడితో అవసరము లేదు.

(5) మొదట సుపయోగించునట్టివా రందరికిని బెనాచెన్ పిటీలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ఫా డ్రాప్ ఔషధము ఒక వరము కంటిది. నా మొదట సుబంధమైనట్టి వ్యాధులన్నియు పూర్తిగా నయమైనది.

ఒక కెన్ వేడి నీళ్లలో ఒక బిల్ల కరిగించిన తుద మైన కాపి త్రాగుటకు సిద్ధముగా నుండును. అక్కినల్లకు, బ్రావిలింగు తిరుగువారి కిది చాలా అనుకూలముగా నుండును. 2. పాడి పరిశీలించిన తో తెలుసును. విజుల్లు కావలెను.

రంగూన్
80-6-19

బాబులాల్,
హైదరాబాదు.

24 బిల్లులు ప్యాకి రూ 1-4-0. పోస్టేజీ కేసు.
(207) సత్యాగ్రహ పోర్టు, నెల్లూరు.

మార్గోన బిల్లు

వేప చెట్టులో నుండు మంచి కైద్యగుణములు యిందులో గలవు. చర్మరోగమున్నట్టికిని ఇది చాలామంచిది దీనిని వాడుటచే ఎట్టి చర్మవ్యాధియు రాదు. వేపనూనెనుండి తయారు చేయబడినది ముత్యికిని పూర్తిగా పోగొట్టును కార్పాటిక్, ఇతరవాసన సబ్బులకంటె ఇది మంచి గుణమిచ్చును. ఇందులోను మంచి నువాసనగలదు. ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు తగినది.

3 బిల్లులుగల ప్యాకెట్ 1-కి రూ 0-12-0

ఇందులో జంతువుల క్రొవ్వు కలియుటలేదు. హిందూ దేశమందు హిందువులచేతయారు చేయబడుచున్నది.

THE CALCUTTA CHEMICAL COMPANY LTD. FACTORY BALLYGUNGE, CALCUTTA.

ది కలకత్తా కెమికల్ కంపెనీ (లిమిటెడ్) ఫ్యాక్టరీ, బల్లిగంజి కలకత్తా.

ఈ క్రింది వాగదారుల యొద్దకూడ దొరకును!

- (1) మెసర్సు శ్రీ కృష్ణ బ్రదర్సు, 323 తంబు శెట్టిబిడి, మదరాసు.
- (2) మిస్టర్, టి. ఎన్. రావు 19, డబ్ల్యూ. ఏ టెంపిల్ రోడ్డు బసవన గుడిపోస్టు, బెంగుళూరుసిటీ.
- (3) మెసర్సు, పి. సర్వేశ్వరరావు, అందుసర్సు రాజమండ్రి.

(మం)

బొగ్గుపులుసు వాయువు (Carbonic acid Gas)

అన్నివిధములయిన ఏరేటెడ్ వాటర్లు తయారు చేయుటకు ఉపయోగించునది.

చెన్నపురి గవర్నమెంటు కెమికల్ ఎక్సామినర్ వల్ల గ్యాసు శుద్ధమైన దని యోగ్యతాపత్రము పొందబడినది.

సోడావాటర్ మిషనులు

ప్యారి అండు కంపెనీవారికి సబ్ కంట్రాక్టరులు లేరు గాన వలయువారు క్రింద కనపరచిన విలాసమునకు నేరుగా వ్రాసుకొన్న యెడల ఆర్డరు సప్లయచేయబడును.

ప్యారి అండ్ కంపెనీ, మేనేజింగ్ ఏజెంట్స్,

ఈస్ట్ ఇండియా డిస్ట్రిబ్యూషన్ అండ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ (లిమిటెడ్) నెల్లీకుప్పం.

(దక్షిణ ఆంధ్రాను జిల్లా)

సిద్ధమకరధ్వజ (వైవజ్యరత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదోషధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, పచ్చ కర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. వై గ్రంథములలోని యోగము ప్రకారము నిర్దుష్టముగా ముచే తయారుచేయబడియున్నది.

శ్రీ॥ వైవజ్యరత్నావళి నక దాచివేయవలె. మేధాయుః కాంతిజననః కామోద్దీపకకృచ్ఛకా॥

బుద్ధిని, ఆయుర్దాయమును వృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచినన్నియు. హేమ్యుగ ధాతువుప్రసక్తికి కామోద్దీపకము గలిగించును. అతిమూత్రము, తీయ, సుఖరోగములు, మొదలగు ధాతుతీయకరములకు వ్యాధులలో హేమ్యుగ సుప యోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందులో బంపబడును. మె 25 మాత్రలు రూ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వసూలైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.

19 హాన్రోడ్డు మాంటురోడు, మద్రాసు.

నిర్దుష్టముగా తయారుచేయబడిన కాశ్మీరబొంబములకు పుట్టినిల్లు. కాటూలూగు ఉచితముగా పంపబడును.

మొదటిరకం సవరం బంగారుచే తయారు కాబడిన

నవనాగరికపు కలకముల చేతి గొలుసులు, రాబానలి, పాస్పి, నైలి, దమయంతి, పట్టెల పన్నీరు, సబంతల, కొత్తమోహనా, చందరబాంబు, ఇంకా యితరమాదిరి గాజులు, కానుకలందలూ ఉంగరములు, వంటిలు, వాగవత్తులు, గడియారగొలుసులు తయారు విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. తయారు చేసినవాటిని అర్జునమీద సకాలమున పొందికచ్చును. లుక్క ప్రికరముగా లేనంతట వాసు తీసుకొని వేరే తయారుచేసి యివ్వగలము.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి (1842) అండు కంపెనీ, నగల వర్తకులు,

649 చెనాబాబురోడ్డు, మద్రాసు.

అయ్యుర్వేదభూషణ వారి రామశాస్త్రి ప. కే. పి. సి. వారి (14)

శ్రీరవధాని

ఈ దివ్యామృతము తల్లులకు పాలన వృద్ధికిని పిల్లలకు శిశుగిడులు.

పిల్లలకు నుంచేని. పన్నులు లేని రుచిగల దివ్యామృతము. పార్శ్వద్వివిక్తు బుద్ధిలో పనిలేదు పిల్లలు, తల్లిలు సుఖపడుదురు. బుహిను లగు పిల్లలకిచ్చిన జబ్బులు పోయి జేసాభిప్రాయమును. మెల బుద్ధి 1-కి 1-0-0 (8847) వి. పి. హో కలసి రూ 2.

మాచిర్ల ముత్యశిర్డమకు ఆయుర్వేదోషధములు విక్రమము ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

సర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని (రిజిస్టర్)

తేలుకుట్టిన తక్షణమే ఈ ఔషధమున వాడిన విషమును తీసివేయుటయేగాక రాధ న పూర్తిగా పోగొట్టును. మెల పాటలు రూ. 0-8-0 పోస్టేజీ 0-6-0, 4 పాకెట్లు కొను వారికి పోస్టేజీ ఇనాం. 1 డబ్బా ప్యాకెట్లు 5-0-0. పోస్టేజీ ఇనాం.

చిరునామ:— రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,

5) మె. 44 నంబులయ్యరు వీధి, మద్రాసు

(3081) "కత్తికట్టలు"

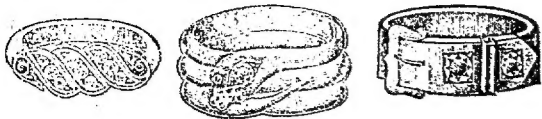
కత్తికట్టి గల్లి గజము పొడుగు ౫౫. పొడవు 1-కి రూ 4-3-0.

వజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీయ్యులవేరే కలయువారు అర్జునతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు పంపవలెను.

బి. మొకేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. చెద్రాపురం (గోదావరిజిల్లా)

కెర్నాటిక్ ఆగ్రెను: "ఇంద్ర నీలు" చెద్రాపురం

ఉంగరములు

వివాహసమయములందు, వాటకములందు, ఇతర శుభ కార్యములందు బహుమతినిచ్చుటకు, స్వంత ఉపయోగమునకు లభిన మొదటిరకం బంగారు ఉంగరములు, పువ్వురాగములుచేర్చి కట్టుబడిన ఉంగరములు, క్లాస్, ఆర్ట్, సీలు, పాము, మున్నగురకములలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి నలుపు లెదురుచేయుచు ఉమ్మడిననుకొని సిద్ధముగానున్నవి తృప్తికరముగా లేకున్న వాపసు తిరిగినిచ్చెడిమిచ్చెదము.

లక్ష్మీ జ్యాయలరీ కంపెనీ,
(191) 18/288, చైనాబజారు, మద్రాసు.

అగత తోహము

రు 116 లు బహుమానము

తూ, దగ్గు, ఒండుపు, ఉబ్బనము, మొదలగు శ్లేష్మ వ్యాధులకు ఈ ఔషధము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తుయరంగమైనను పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పన్నయలేదు, వారురోజులలోనే చాలా భాగము దీనినిజూచు కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపియెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైద ప్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వారురోజులకు సుపసు పండుకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-6-0 లు ఆగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు ఆగును. కాకలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మేనేజరు

శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం

(213) కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరంబంగారుతో తయారుచేయబడిన సకలవిధగలు, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఆర్డరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. నగలు శుద్ధీకరముగా లేదో వాపసు తీసికొని మ్రోమియ్యబడును. (6)

జులై 198 } మరాఠు శ్రీనివాసులు
టంక కాలవీధి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపాను నెం. 880 } నాయుడు అంశునన్ను
నగలవర్తకులు 87 చైనాబజారు మద్రాసు.

వేదంకంపెని, మద్రాసు.

మహాత్మ గాంధీ గ్రంథములు

గా. హరిసర్వోత్తమరాయ కృతులు.

మూర్ఖ రాజు:- (ట్రాల్సుట్రాయికథ నితికినవ్వును తావలము) 0-4-0

నితిధర్మము:- (మహాత్ముని జీవితరహస్య మిందుగలదు) 0-4-0

ప్రభుత్వము:- (జేట తెలుగులో రాచరికపు వర్ణన) 0-8-0

శ్రీరామచంద్ర:- (పోతన రామాయణ మునకు హృద్యమగు వ్యాఖ్య) 0-8-0

అబలాసచ్చంద్ర:- (సుప్రసిద్ధము అచ్చమాంబ ప్రణీతము 11 భాగము) 1-4-0

Neglected Emperor Poet 0-8-0

వేదంకంపెని, మద్రాసు.

“తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము”

మీరు ఇల్లకదలకనే తెలుగు ముద్రాపాండు నేర్చుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దీనిమున కొక గంట పని. “పోస్టు క్లబ్బు నిమిత్త మధ్యాహ్నం పంపించండి!”
(13) ఇక ఫర్మేయ బ్యూరో, కాకినాడ.

నూతన భారతము

(ప్రాండల్లు బేరరు)

ఆత్మ మంద మందముగను, నిశ్శబ్దముగను, అప్రయత్నము గను విరామము లేంపు లేకుండను పనిచేయుచుండును. మనమా ఆత్మయందు విశ్వాసమును గోల్పోయితిమి. ఒక కార్యము, ఉద్యమము ఆధారపడియున్న అనిశ్చయ స్వల్పనిర్ధారితములను అనుసరించుచున్నాము. నిరాశ, నిరుత్సాహములకలన మన మే పనిని చేయలేమున్నాము. ఆత్మయందలి, అజేయమును సుప్రసిద్ధమునగు జీవితమును కనుగొనలేకయున్నాము. అజీవితమును కనుగొనలేక, నిర్లక్ష్యము జేయుట చే మనను నిశ్చయము ఘ్రానుమైపోయి, పట్టుదల చచ్చిపోవును. జీవితసాకాయటున టు ముందుకు వెనుకకు వాతనేయున చలించి మొదట నేగు ట్టుకు తగులనో వెంటనే పగిలిపోవును. ఈఆత్మయొక్క భీకరభావమును విశ్వసింపక, జీవితమునందలి భావతీత్రతల యొక్కయు, ఆందోళనలయొక్కయు మార్పులయొక్కయు ముఖ్యసత్యమును గుర్తింపనివారలు మధ్యవారిలో భగ్నతనొందెదరు. వారిలోకొలదిమూలము మానవశక్తియున్నంతవఱకు ముందుకుపోయెదరు. అయితే మనలో ఆసంతోషక్రియ: ఆత్మంతి సమానము, ఆ పూర్వనిర్మాణశక్తియు గలవు. ఇదియన్నియును దేశముకొరకు ప్రబోధము గాంచవలయును. విశ్వాసము, చైర్యము, (మేమగ్ని సన్న్యాసుల శక్తిసంతతు భనియోగించితిమేని మనము తప్పక విజయమంది మన భవిష్యత్తు మిగుల జేరివ్యవహారమును ఆకాశ నకముగ నుండు ననుసత్యమును మనకు నాటునటుల నెంచ జెప్ప గలరు?

భారతదేశము నూతనజాత్యవస్థ యందున్నది భారతవిజ్ఞానము, రాజ్యాంగము, ఆర్థికము, నైతికము, ఆధ్యాత్మికము, ఆంతయును గలసి, నూతనవిద్య, స్వాతంత్ర్య) జాతిని పరిణమించును. ఇదియొకగొప్పమాన్వల్లు కాలము. మార్పు లెప్పుడు సంభవించినను, అఖండోపద్రవములు భయానకములతో గూడి యుండి మొట్టమొదట వాట నశకత్వములుగ గానించును. భారతదేశము అన్ని పరిక్షాగుండ మధ్యము న నున్నది. చక్కని పచ్చని మార్గము ను గాక ముల్లు రాల్లు కొండలచే అగమ్యులగు దారిని త్రొక్కవలసి యున్నది. మనకు జాతీయస్వరాజ్యము జాతీయ ప్రభుత్వము గా వలయును. అయితే మనలో నెందఱు యేకొలదిమంది యాజాతీయాత్మ భావమును గ్రహింపగలిగి? మనము యేమాత్రము నిజమై ఆధ్యాత్మిక భారతదృష్టి నాశించి అందులకు పనిజేసితిమి? ఆనిమిషమునకు మాత్రము ఉద్రేకమును ఉత్సాహమును గల్గిన జీవితము అమూల్యమైనది గాదు. కాని మాన సాత్మకము జీవిత భారీరకములను మతభర్తృములను సంఘమును నిత్యమును త్యాగముజేసి అంతరమంతరముగ కొద్ది కొద్దిగ నెచ్చుది నెచ్చుదిగ తీవ్రబుద్ధితో డెకమునకు ఆత్మాగ్ని గావించినవార లేక్కడనున్నారు? ఆభారతమాతృభావపుత్రులు నిరంతరమును ఆత్మశిక్షను బొంది పురాతన సంస్కారద్వేషములబోనాడుకొని స్వాగ్రహమునలేక జేయకుండ ఆగ్రహములేక మాత్రమును లేక ఆత్మ, మానస, జీవిత శరీరముల చాంచల్య మేమియును లేకుండ పనిచేయగలవార లేక్కడున్నారు. అట్టి ఆత్మ పరిత్యాగమును ఆత్మసంసిద్ధతయు మనముబొంది దేశమంతయును బొందునటులగోరవలయును.

మనమొకజాతిని నిలువబడి, మనజాతీయ జీవితమును పునరుద్ధరింప జేయవలయును. దానికి ముందుగ మనము అనిజమగు జాతీయదో, మనము కోరునట్టి స్వరాజ్యముయొక్క భావమేమో, దానియొక్క నిజమగు మూలమేదయో నిశ్చయించుకొనవలయును. మనమొక కలగంటిమి. ఆకలయొక్క సత్యమును, శక్తిని, అచరణమోగ్యతను, గ్రహించి, గుర్తించి, యితరులు గూడ గ్రహించునటుల జేయవలయును. పిదప మనము కావ్యచరణ సముద్రములో దిగి మన జీవితస్వప్నము కార్యరూపము దాల్చునటుల జేయుటకు గడంగితిమేమి, అది భద్రముగ నిశ్చయముగ దరిజేకగలదు. ఈ మధ్య నూతనయుగమని యొకటి ప్రకటింపబడినది. ఆయుగము యెన్నాళ్లనుండియో యాశించిన స్వరాజ్యమును దెచ్చును. చాలమంది నూతనయుగ భావము లేకను, తగినంత నిశ్చయము లేకను ఆమోదించిరి. ప్రజాభావము నందు ఒక విధమగు పరివర్తనము వచ్చునన్నటులు భావించబడినది. ఈస్వప్నము నిజస్వరూపము బొందునటుల జేయుటకు జేయుప్రయత్నములవలన గల్గినస్థితికి బాధ్యత వహించినవారలు యొకను విదేశవాసనల గల్గియుండిరి. కావున వారు విపరీతత్యాగముల గావించినను, యెందరు తమ

విశ్వాసమునకై తమజీవితసర్వస్వమును విడవాడి పరీక్షయందు విజయము గాంచిగో మనకు వెలియును. దేశమంతయు యొకను త్యాగభావమును బాగుగ గ్రహించలేదు. ఇంకను ఆభావమునిర్మలమైనది గలంకలసియున్నది.

స్వామివారులు తమవృత్తుల విగర్జించిరి. విద్యార్థులు కళాకాలల వీడివచ్చిరి. ఇంక నెన్నియో జరిగెను. మరల నిప్పుడేమి వినుచున్నాము? తమ నిత్యజీవితనిధానమును వదలిన వారలు మరల యథాప్రకారము వానిలో జేరుచున్నారా. ఇదియొక వింతగాదు. వెనుకముం దాడుచు, ఒక నిశ్చయము లేక నెడనినైన జేయుచుండును.

అయితే అంత నిరాశయే? ఆ అనుమాన నెనుభూతము నిరాశ ఆత్మము మేఘావృతము జేయుటే? అక్కడక్కడనుండి నిరాశావాక్యములు వినబడుటవలన మనము క్రిందబడుటయే? ఎన్ని అనుమానములు, నిరాశలు జనించినను మనస్వాంత్యైకతాకమును ప్రేరేప గట్టవలయును. రాట్టము ఆగిపోయినది. కద్దరు ఆమూల మురుగుచున్నది. ఇవియే ఆత్మాపజయమునకు చిహ్నములు గావు. నూతనస్వప్ని నిర్మాణములకు ముందుగ ట్టు యీ వీ చీ యాం దో శ న మ ధ్య ము న జీ వి త నా క చు కా గ్ని ని న దు పు వా ర ల ను మనము గ్రహింపవలయును. ఈ అపజయములుగ గానించు వాని మధ్యమున విజయము గలదు. వైద్య, విశ్వాస, నిశ్చయములు గలవారలు విజయ మందెదరు.

నిజమైన భారతజాతి కావలెనని భావంతుడు నిర్దేశించెను అట్టిజాతీని నిర్మించుటకు కాలము పట్టును. ఈవిధానము పూర్తియగుట కెంతకాలము పట్టినను, భారతజాతికై పనిజేసిన వారలు కొలదిమందియే యైనను, జాతీయ నిర్మాణమునకుగడపిక యీ కాలము మానవచారిత్రములో నుప్రసిద్ధమైనదిగ నుండును. దైవముయొక్కకోరిక సఫలము గాంచవలయును. ఈ దేశము నూతన జన్మ నొందవలయునను ఆయనకోరిక యీడరగలదు. ఆయన ఆటుల యిచ్చగించెను. కోరినది. భావిభారతము, ఆధ్యాత్మిక, విజ్ఞానైకభారతము నిర్మింపబడుచున్నది. స్వాతంత్ర్యభావముచే రగుల్కొల్పబడిన బలమగు భారతాత్మలు ముందుకు నడుచును. వీరితో రాలేనివారు వెనుక నుండవచ్చును. దైవము ప్రత్యేకముగ నేర్పించిన కొంతమంది మాత్రము, స్వాదయపూర్వకముగ యిందులకు తమ ఆత్మాగ్రహణ గావించి మాతృ సేవాపూజనములను ప్రేమతో గావించి, అనూతన భారతమునకు, స్వాతంత్ర్య, ఆనందవారాంబుధి నోలలాడు భారతమునకు స్వాదయపూర్వక స్వాగత మొసగువరకును ముందుకు నడువవలయును.

బొంబాయి శాసనసభ

పూనా, జూలై 22:- బొంబాయి శాసనసభ మరల 22 తేదీ మధ్యాహ్నము సమావేశ మాయెను. ఏడేకపోర్టు ట్రస్టు ఆఫ్ఫైను సవరించుటకు సెల్యూడుగా రోజిల్లును ప్రవేశపెట్టిరి. ఈ బిల్లుప్రకారము ఏడేక పోర్టుట్రస్టుబోర్డునకు ప్రధాన కార్యాలయపు సిబ్బందికి ప్రతీదినగ తనస్థాన ఏడేక జి. జి. సి. గారు ఇంకొకరిని నియమించునగు. ఇది అంగీకరించబడినది. పడవలను దాటించు చట్టముగూడ ప్రవేశపెట్టబడినది. సెల్యూడుమిటీకి బంపబడినది. బొంబాయి మునిసిపల్ ఆఫ్ఫైను సవరించుటకు బిల్లు ప్రవేశమాయెను. ఎన్నికాధికారిమునకు 20 రూప్యముల ప్రమాణము పెట్టుటా లేక తిగించుటా యను విషయమునుగుర్చి విశేషముగ చర్చజరిగెను. ఆసెల్యూడులో 10 రూప్యము లుండవలెనని నూచించబడినది. పదిరూప్యములనిర్ణయము సగరమునకు లాభము కాజాలదని జహంగీరు నెటిటుగా రనిరి. యూరపియనులకు ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యము కావలయునని తగిన కారణములుచూపబడినది. కాని ఈ యూరపియనులు కార్పొరేషన్ల పనులలో శ్రద్ధ తీసికొనుట లేదని సర్ ఇబ్రాహిం రహింతుల్లా గా రనిరి. నెల ట్టు క మి టీ వా రు పాస్స్, యూరపియను సంఘములకు ప్రాతినిధ్యము ఎట్లు కలగజేయునది నిశ్చయింపలేదు. కార్పొరేషను సభ్యునిగ నున్నపుడు స్థానిక స్వపరిపాలనాధికారమును విస్తారముగ నిచ్చుటకు మొదట పూనితి ననియు ఆపును ఏమియు లాభము గలుగలేదనియు, తాను ప్రస్తుతముండున్న పదవిని స్వీకరించిన పిదప బొంబాయి కార్పొరేషను వారికి క్రియారూపకమగు మార్గమును నూచించితి ననెను. ఇది జరిగి నాలుగేండ్లయినను ఫలము గానించెదనిరి. మరల ఈబిల్లును సెల్యూడుమిటీ కంపలయమునను సవరణ ఒడిపోవ రెడవసారి మరల బిల్లును చర్చించిరి. చర్చ పూర్తికాలేదు. సభ అంతటితో ఆగిపోయెను.

అఖిలభారత ఆజ్ఞాల్లంఘనసంఘము

దేశీయనాయకులు నేడుదయము చెన్నపురికి విచ్చేయుట

ఆంధ్రకాంగ్రెసుపక్షమువారు జేసిన బ్రిటిష్ ప్రేషనలో స్వాగత మొసగుట
సెంట్రలు ప్రేషనలో చెన్నపురి పౌరు లొసంగిన ఘనముగ స్వాగతము
పదివేల మంది ప్రేషన ఆవరణలో నిండిపోవుట

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారిచే నియమింపబడి, కానోల్లంఘనమును గురించి విచారణగావించుచున్న ఉపసంఘ సభ్యులకు హాకీ అజ్ఞాల్ భావగారు డాక్టరు ఆన్ సారీగారు, మోతీలాల్ నెహ్రూగారు, పటేల్ గారు, రాజగోపాలాచార్యులుగారు, కమూరంగ ఆయ్యంగారు వారిపరివాళము బొంబాయిమొయిలులో నేడు ఉదయము 7-50 నిమిషకు వదరాసు సెంట్రల్ ప్రేషన్ లో జరిగి. వీరి దర్శనలాభమునకై ప్రజలు 7 గంటలకు పూర్వమునుండియు సెంట్రల్ ప్రేషన్ లో ప్రవేశింప మొదలిడిరి. వీరు జేసిన బ్రిటిష్ ప్రేషనకుగానే అదివారము అచట హాజరైయున్న ఆంధ్రులు మదరాసులో ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కమిటీపక్షమున ఈ ఉపసంఘసభ్యులకు స్వాగత మొసంగి గద్దె రంగయ్యనాయకుగారు గా. పారిశ్రామిక శాస్త్రపుగారు, వి. యల్. కాశ్రిగారు, కె. శివరావుకృష్ణరావుగారు, ఈసా అనామయ్యగారు, యం. కే. ఆచార్య మున్నగువారు హాజరుండిరి. ఆంధ్రజాతీయ సంఘపక్షమున రంగయ్యనాయకు గారు మున్నగువారు ఉపసంఘసభ్యులకు పుష్పహారముల నిడి గత్కరించిరి. ప్లాటుఫారముమీదను, బండిలోను ఉన్న జనులు మంజూతరం, గంధిచూపుతూ జేయజేయ జనుజనుధ్యావ ములు పిక్కుటిలిపోయెను. అంతట బండి చేసిన బ్రిటిష్ బయలు చేరి జయజయధ్యావములు చేలగుచుండ సెంట్రల్ ప్రేషన్ చేరెను. ఈ నాయకుల వదనములను జూచి సంతసించుటకు ప్రజలు చూపిన యుత్సాహము వర్ణనాతీతము.

ప్రజలు వీరిని రైలుబండి టాపువైనను గోడలయందున్న కిటి కిలలోను, మోటారుబండ్లవైనను నిలబడి కాళ్లు ఎత్తి మరీ చూచుచుండినపుడు మనఃకలములనుండి వచ్చుస్వాగత మిట్టిది గదా యని నున్నచింతి. కేక్స్ 124 ఏ ఉపయోగించి రాబట్టబడిన భక్తికిని, ఈ భక్తికినిగల కృత్యాసము శ్రేష్ఠము లున్నవారై నుల భముగ గ్రహింపగలరు. వేలకొలది జను లిట్లు జయజయనినాద ములతో స్వాగత మొసంగుచుండ నాయకులు బండినుండి దిగిరి. టంగుటూరి ప్రకాశంగారు, నాగేశ్వరరావుగారు, రామదాసు

గారు, వెంకటాచయ్యగారు, శ్రీనివాసయ్యగారు, కశ్యప మూర్తి వి. చక్రవర్తి, టి. వి. కళ్యాణసుందరం మొదల్యారే ఏ. రంగస్వామి ఆయ్యంగారు, రామకృష్ణాచార్య, డాక్టరు యూ. రామారావు, వావిళ్ల వెంకటేశ్వర్లు, ఏ. డి. మాస్టామి సెట్టి, కె. భావ్యం ఆయ్యంగారు, కె. యం. పాణిక్కర్ గారు, మార్వాడి సంఘసభ్యులు, మహమ్మదీయనాయకులు పలువురు యిచట హాజరుండిరి.

మదరాసు నాయకులెల్ల విచ్చేసియుండిరి. ద్రావిడ కాంగ్రెసు సంఘమువారు, భిలాఫర్ సంఘమువారు ఈ ఉపసంఘ సభ్యులకు స్వాగత మొసగి గౌరవించిరి. ప్లాటుఫారం మీద వీరు మోటారులో ఎక్కి బయలుదేరు నప్పటికి 8 గం 15 నిమిషము లాయెను. వీరంతట తమ విడిదియగు టాకన్నగార్లవకు విచ్చేసిరి. వీరికి స్వాగతమొసంగుటకు వచ్చినవనమువారువారు వారి ఉత్సాహమును జూచివచ్చుడు మాలవ్యాగాన దెలిపింటుల దేశ ము దుత్సాహము (స్వరాజ్యవాంఛ) ఆతిశయించుచున్నది గని తగ్గులలేదనియు, గాంధీయద్యయము గాంధీతోనే అంతరింప దనియు, నాయకులకు దేశము గొడ్డువోలేదనియు, ఒకరివెంట ఒకరు బయలుదేరులనియు ప్రజలకు వారి యెడల భక్తి హృదయముగాని లగ్నవనియు పాడబడినది.

స్వచ్ఛంద వైకుంఠ పలువురు వచ్చియుండిరి. వీరు ప్రయాణికులకును, ప్రేక్షకులకును యిబ్బంది కలగకుండుట్లు సాధ్యమైంతవరకు ఏ ఏర్పాట్లు గావించిరి. వచ్చినవారిలో అధిక సంఖ్యాకులు ఉద్ధృత వస్త్రములు ధరించుట చూడ శ్రేష్ఠతరముగా నుండెను. వీరివామములను విని పిధిబోవు శ్రీమతి కహా పొందిన యానంద మితని చెప్పి తరముకాదు. పండిత మోతీ లాల్ నెహ్రూగారిని చూడవలెని ప్రజలు మొరలుపెట్టగా వారు బడిపై నిలిచి ప్రజలకు ప్రణామము లిడి తమదర్శనలాభ మును ప్రజలకు కలిగించి యానందింపజేసిరి. వీరు మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు టాకన్న గార్లలో సాక్ష్యవిచారణ ప్రాంతం ఖించెదరు. భాషాకాలము వీచేబిడ్డకు ఉపవాసముల నిచ్చెదరు.

ప్రపాతము

డి. బి. కే. అనువారు యంగు యిండియాపత్రిక కిటుల వ్రాయుచున్నారు:

స్వరాజ్యయాత్రలో మనము జాగరూకులమై యుండ వలయును. లేకున్నచో దారినిన తప్పవచ్చును లేదా యొక ప్రపాతములో ఒడనైన వచ్చును. స్వరాజ్యముకొరకు గాక వేరులాభములకై పనిజేసితిమేని మనము దారితిప్పుదుము. మనము దౌర్జన్యమునకు గడంగితిమేని వెంటనే ప్రపాతములో ఒడిపోవుదుము. మూడవ ఉపద్రవముగూడ గలదు. అందులనుగూడ బాగ్రత్తగ నుండవలయును. మనము ముందుకు నిశ్చలముగ నడువల యును. అలగటంబినివైదు మనము చక్రములకు అడ్డువేయకుండ అగనూడదు. తమన్నచో వెనుకకు బుద్ధిపరులను. ముందు సె మ్మదిగ సంశోధములో వెనుకకు పోవుదుము కాని కాలము గడచుకొనినది మన మొక్కసారి ముందుకు జని నాశనమందు నును.

మనము బాగ్రత్తగ నుండకున్నచో దౌర్జన్య మను ప్రపా తము నొక తెరచుకొని వెంటనే నాశము జేకొట్టుటకు సిద్ధ ముగ నుండును. అయితే వెంటనే నాశము గాన్పించుచుండుట వలన ఒక హెచ్చరిక గల్గి దేశము నాయకులు విశ్వాసము లేకుండ ప్రజలను గ్రుడ్డితనముగ నిరాశాపూరితుల గావించుటందీ లేని అందు క్రుత్తిపడుచు రణ భయముండదు. అయితే పల్లము మూత్రము ఉపద్రవకరమైనది. అయాసము వచ్చునటుల కై కెక్కినపీడక మనుజునకు స్వాభావికముగ క్రొంది తెచ్చుదిగ జారవలెననికొరకు. మనము చాలవరకు పని జేసితిమని గర్వించి కొంచెము వెనుకకు జారితిమేని నురక్షితముగ నుండుమని నిశ్చయించుకొందుము.

ఈ నురక్షితస్థానము కానననభలం. అది బలహీనులగు మోకాళ్లుగలవారి నిట్లని చేలింతును. "వెనుకకురమ్మ, ఈ నురక్షితస్థానమునుండి బాగుగ పారిదవచ్చును."

కానననభలు ప్రభుత్వమువారు మిగుల సమర్థతతో పరి పాలించుటకు తోడ్పడును. అది పరిపాలనాసాధ్యము వెం పొందింపవచ్చును. అందువలన విదేశపాలనము తక్కువకలిగితము లేకున్నను తక్కువగ స్పృశించుచుండును.

భారతరక్తసహరములలో ప్రభుత్వాభిప్రాయమును అంగీక రించుటకు సంసిద్ధులముగ నున్నంతవరకు కానననభలు మనకు అందుకు తగిన అధికారము నిచ్చును. భారతదేశము తన్నుదా పరిపాలించుకొన లేకున్నచే యని నమ్ముము; బ్రిటిషు దేశ మును భారతీయుని కన్న కారీకముగను, మానసికముగను, నైతికముగను, ఆధ్యాత్మికముగను మిన్నయే యని నమ్ముము; హిందువులను మహమ్మదీయులను ఒకరిగొంతు నొకరు కొని కొనకుండనున్న, పార్సీలు, యూనులనై నితరులు రాజుండను సంరక్షించుటకు అంగీకరణ దవనరుని నమ్ముము; భారతదేశము బ్రిటిషు పాలనక్రింద నభివృద్ధి జే దుచున్నదని నమ్ముము. భారత దేశమునందు బ్రిటిషువారు ప్రవేశపెట్టిన నాగరకత భారతనాగ రకతన్న మిగుల గొప్పదని నమ్ముము. అప్పుడు నీకు బ్రిటిషు యిండియా ప్రభుత్వమునందు ఆత్యున్నతస్థానము లభించును.

అదియే వెనుకకు పోవుట అందువలన జీవయాత్ర నుల భయ గడచి, విహీకాభయము గల్గును. అయితే దైర్ఘ్యముతో నం ందుజేసి జేతమును యాయన్నతస్థితికి చేగా, అపని నంత జే దుజేసి, జాతీయతయు, జేతముయొక్క ప్రాణమున భంగ ప జని లభ్యము జేయక, నీత్ర వెనుకకు నడుచుటకు సిద్ధముగ నుండవలయును

అన్యాయము

(మహారాటా)

అనుభవముగూడ, పృథివీకావలయుతలు డి. బి. కే. అను పాపముగూడలగ్న పనిచేయు గాన స్వభావ. ఆ పాడి యక్షులమల పని డి. బి. కేలేల్లాగూడగారిని మేము విప్పినపుడు యేమియు హాస్యముకు వెల్లడించులేదని కలెంబగము. ఆయన జూలై 20 న తేదీ యంగుబండియూ పత్రిక నూర్చి ప్రపాతము అను కీర్తిక్రందింప వ్యాసమును వ్రాసెను. ఆయన కానననభలకు వెళ్లెచలయందు బాదయొక్క మనోభలము వర్ణింపబడినది. ఆ వర్ణనము బుద్ధివ్యాముగ గావించిన యనత్య ప్రకటనము గాక పోయినను అసత్యమనియె జెప్పవలయును. కానననభలలో ప్రవేశించుట ఆయన యభిప్రాయానుసారము (వెనుకకు జారుట) గానవచ్చును. తత్ఫలితముగ జాతీయతయొక్క ముఖ్యప్రాణము బోవుట ఆయన విశ్వసింపవచ్చును. కాని యే విభ్యాత జాతీయ వానియు అట్టి ఫలితములు గల్గవనిమాత్రము ఆయనతో నేకీకర వింది ప్రోత్సహింపజాలడు. కానననభలకు వెళ్లటయందు యిట్టి లోపము లున్న వని నచో మహాత్ముడు ఆ మృత సముచయ కానననభలకు వెళ్లలేనని గాని ఆ ది పని జేయుటకు తోడ్పడవలెననిగాని జెప్పియుండునవారే. కలేల్లాగూడు జెప్పినటులు, భాగవతేశము తన్నుదా హానించుకొన నశక్తయై యున్నదనిగాని, బ్రిటిషువారు భుజియు, కన్న ఆధ్యాత్మికముగ నూడ మిన్నయిగా, బ్రిటిషువా రులమట యవనరమనిగాని, వారి నాగరకత యుత్సాహవై నదనిగాని ఆయన నమ్మియుండినచో అటుల నెవ్వడును జేసియుండదు ఆమృత మహాత్ముడు వా ని ని విశ్వసించియుండలేదు. ఆ మృదు జాతీయ వాడు ల గు నిరాకరణవాదులను యీ శుద్ధ ఆ సత్య విషయముల నమ్మజాలరు. జాతీయ వాదులు, ప్రభుత్వముకాకు బాగుగ తమ పరిపాలనము గావించు కొనుటకు సహాయముచేసి యిప్పుడు గావించిన జాతీయకార్యమును భగ్నముగావించునట్లేదని యుండలేదని కలేల్లాగూడగారికూడ బాగుగ తెలియును. అట్టితరి యానత్య ప్రకటనములతో ప్రాదు పున్న కేలేమేమిసచునట్లు యిచట జర్పింపదలపెట్టలేదు అయితే జాతీయవాదుల యుద్దేశములకపార్థముల మాత్రము గల్పింపవచ్చని కలేల్లాగూడగారిని మందలించు చున్నాము. ఈపనిని ఆయన జేయువాడుగాదు. ఏలనగా ఆ ది పద కుం భన యం దు విచిత్రముగ చిత్రంపడి కప్పి యుంచబడినను సత్యనిర్దృష్టమే నది. ఈసంరంభము అంటిటను విశుద్ధ సాధనములతో జరుగుగాక

అస్పృశ్యులకు.

[గాంధీసతీయనే]

గాంధీ నాలవ నిర్బంధదినమున గాంధీ సతీపడి నవజీవను పత్రిక యిండిట్లు వ్రాసెను:

ఆస్పృశ్యసాదరతలారా, సోదరీయలులారా! మీ రిదినము నెట్లు గనునింప నెంచితిరో మీపాపములను బోగొట్టుకొన మీరు నిశ్చయించుకొనవచ్చును. కల్లు సారాయి, గొడ్డుమాంసము నుపయోగించు ఆచారము నీ దినమునుండియే విడనాడవచ్చును. భాగ్యవంతులు మీ కొనగడు పదార్థముల పుచ్చుకొన నికాక రింపవచ్చును. మీయిండ్లను, మీ ముంగిళ్లను శుభ్రముగ నుండు కొనవచ్చును. మీపిల్లల కిప్పటినుండి చదువు చెప్పించి అసవ్యాచన సభ్యాసములు పట్టువడకుండ జేసికొనవచ్చును. తిరగరణకుది రలనవ జేసికొనవచ్చును. మిమ్ముద్ధరింపు ననియు, మనోదైర్య ము నొసగుమనియు మీరు నేటినుండియే భగవానుని ప్రార్థింప వచ్చును.

మీలో నేతగాంగు నేటినుండి రాటపు నూలుతోనే ఒట్టుల నేయవలెనని నిశ్చయించుకొనవచ్చును. మిల్లునూలు నేతకు నులభమే కాని స్వరాజ్యమునకుగాని దేశసాభాగ్యమునకు గాని అది మార్గము కాజాలదు. రాటపు నూలుతో వర్ణములపై మీ రెప్పుడు కాది ఒట్టులను నేయ ప్రాంతంభింతుకో, పంచదార వెంత రుచ్చుమని భావించుకో మిమ్మును అట్లే భావించురు. మిమ్మిక ఆస్పృశ్యులకుగ నెంచరు. రాటపునూలును వడుకువో, మీరు మీదేశీయులకు సంపాదించి యిత్తురు. ఆస్పృశు వారు మిమ్ము పూజించురు.

స్పృశ్యులకును ఒక వన్నపము గలదు. మీపాపము లను మీరు పోగొట్టుకొనుడు. మీ సోదరులను స్పృశించుటకు మీరు వెనుదీయు చున్నార. ఇంతకన్న ఘోరముగు పాతకము వరొకటి గలదా? ఆస్పృశ్యతను మీ సాన్నిధ్యమునుండి పార ద్రోలి నిమ్ము జారులయెడ ప్రేమ జూపుడు. మిహారులలో నుండి వారిని నీరు చేరుకొననిండు. మీపాతకాలలో వారి కిల్ల లను రానిచ్చి వారికి విద్య యొసగుడు. మీయుచ్చివృత్తభ్యాముల నిక వారి కియవలదు. వారి నవమానింపవలదు. వారిని గౌరవముగ జూడుడు. అప్పుడే మీరును గౌరవము గలుగును —యంగు ఇండియా.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922 సం॥ జూలై నెల 25-వ తేదీ

మంగళవారము

స్వాగతము

దేశభక్త రామమూలై భారతవీరులకు స్వాగతము.

చెన్నపురి పౌరులు దేశనాయకులకు హృదయ పూర్వకమైన స్వాగతంబు నొసంగి స్వధర్మనిర్వహణమును తేసినవిధము నాయకులకామోదమును గలుగజేయగలదు. చెన్నపురియు భిన్నజాతులకు నివాసస్థలమై మిశ్రమప్రజలను గలిగియున్నది. ఆ రవవారు ప్రధానప్రజలుగ నున్నను ఆంధ్రులును చాలమంది గలరు. చెన్నపురియందలి ఏర్పాటు లన్నియును ద్రవిడ కాంగ్రెసు సంఘపు ప్రాజాపత్యమునను జరిగినవి. ఏర్పాటులన్నియును బాగుగ జేయబడినవి. ప్రజలు తేలకొలది దేశనాయకులకు స్వాగతంబు నొసంగుటకు స్టేషనుకు వచ్చియుండిరి. స్టేషను ప్లాటు ఫారమును జేరుటకు వందలకొలది టిక్కెట్లుకొనబడినవి. ఏడుగంటలకే ప్రజలు ప్లాటు ఫారమునందు నిండియుండిరి. శాంతిసేవకులు ఖలా ఫతు సేవకులు భారతజాతీయ పతాకములను చేత బూని స్వాగతంబు నొసంగుటకు సిద్ధముగ నుండిరి. నాయకులు పుష్పమాలలను చేతులందు బూని నాయకులకు స్వాగతసత్కారముల నొసంగుటకు సిద్ధముగ నుండిరి. నాయకులకు చెన్నపురిసన్మాన స్వాగతము లాంగ్కొణమునందె యారంభమైనవి. దేశస్థులజ్ఞప్తిపనునందు చెన్నపురాంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు నాయకులకు స్వాగతంబు నొసంగి సన్మానించిరి. సెంట్రలు స్టేషనుకు రైలుబండి సకాలమునకు జేరినది. ప్రజలు జయజయధ్వానములతో నాయకులను సత్కరించి నాయకులను పుష్పమాలలంకృతులను జేసిరి. ప్రజలు నాయకులమీదను పుష్పవర్షమునుగూడిరి. ఆనంతరము నాయకులను ప్రజలకు చెన్నపురినాయకులు పరిచితులను జేసిరి. ఈ కర్మకాండయందు మామూలుసూక్ష్మభము కొలఱవలము గలిగినది. ప్రజలందఱును నెకసారియే ముందునకుబోయి నాయకసందర్శనము దుర్బటము చేసిరి. ఈ యత్నానామను నాతురతియును స్వాగతసన్మానమును ప్రజాహృదయము నావరించిన స్వరాజ్యానుతాపమును సహస్రముఖములను విశేషముచేయుచున్నది.

పవిత్రస్వాగతము

స్వరాజ్యానుతాపమును పవిత్రస్వాగతము విశేషముచేయుచున్న విధమునకు ప్రజాస్వరూపమును ప్రజాస్వభావమును నిదర్శనములు. ఇటీవల గవర్నరు శ్రీ విల్లింగ్డనుప్రభు పుత్తరసర్కారులందు సంచారమును జేయునపుడు బందరు పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు గవర్నరును సందర్శించదలచిన వారందఱును నల్లకొట్లతో రావలయు నని కొరి నటలు తెలియుచున్నది. గవర్నరు పయనము చేయునపుడు రాకపోకలు గల రైలుబండ్ల లిటుపులన్నియును శాశము వేయబడుచుండెడివి. స్టేషనులందు బండ్లు నిలుపబడినవి. గూఢచారులు ప్రజలను ప్లాటు ఫారములమీదకు రానియకుండిరి. గవర్నరునకు సహజముగ నిర్బంధము గలిగినది. అధికారుల నియమానుసారముగ బ్రవర్తించుట యవసరంబై

నది. ప్రజాస్థితిని గనుగొనుటకు సంచారమును జేయుచున్న రాష్ట్రపాలకునకు ప్రజాహృదయ మెటులు తెలియునో యధికారులకును భగవంతు నకును తెలియును. మానవమాత్రులకు మాత్రము తెలియదు. సామాన్యవిషయములందు సయితము జడ్చెప్రాయమైన రాజ్యాంగవిధానము ప్రత్యక్షముగు చున్నది. ఈనిర్బంధములను జేయుచు ప్రజలు చాలమంది రాజేదని కొందరిధికారులు మోట బెట్టుటయును గలదు. ప్రజాహృదయమునందధికార నిరీక్షణమునందు మార్పు గలిగినను ప్రజాస్వభావము సరళముగనున్నది. వేడుకలను జూచి యానందించుటకు ప్రజలకు సంతృప్తియు లేకపోయినను అధికారుల నిర్బంధములు మేల్కొనిన ప్రజాహృదయమునంద సహ్యాభావమును గలుగజేయుచున్నవి. ప్రజలయందు విప్లవకారులుగాని హంతకులుగాని యుండరు. శాంతస్వభావమునందు భారత ప్రజను మించిన ప్రజాసంఘములు ప్రపంచమునందరుడుగ నుండును. అధికారులచిత్తములందు సంభావనాశక్తి గలుగుటకు యుగములు గావలయును. దేశనాయకుల స్వాగతసన్మానసందర్భము లీ విషయమునకు ప్రమాణములుగనున్నవి. నేడు సెంట్రలు స్టేషనుకు దేశభక్తులు ఆజములు ఖారు అన్నారి మోటిలాలు పక్షులు రాజగోపాలాచారి కస్తూరి రంగయ్యంగారులు మొదలగు ప్రముఖులు వేంచేసి నపుడు ప్రజలు నాయకులను సందర్శించుట కాతు తతను చూపినను నిర్భయముగ నాయకులు సంచరింపగలిగిరి. ప్రజలు వికాసపదనములతో పవిత్ర హృదయములతో స్వదేశక్షేమములతో హృదయమైన స్వాగతమునొసంగి ప్రజాహృదయమును విశేషము చేసిరి. ఈ మహానుభావుల కేభారతీయుడు చేతుల నెత్తి జయగీతములను బాడకుండగలడు? సంకన్న దైన మోటిలాలు నెహ్రూ దేశసేవకు సన్మానమును బూనుట యెవనిహృదయమును కరిగింపదు? ఆనందభవనవాసమును కారాగృహవాసమునకు మార్చిన భారతపుత్రుడు భారతహృదయము నావరించిన త్యాగమునకు బ్రత్యక్షమూర్తి గదా! హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమునకు బాటుపడుచు పటాటాపము లేకు దేశారాధనమును జేయుచున్న ఆజ్ఞులుఖానుగారి నెవ రభినందింపకుండురు? దేశారాధనపరాయణమైన అన్నారి కస్తూరిరంగయ్యంగారు రాజగోపాలాచార్యులగార్లను సన్మానించుట సహజధర్మము గదా!

స్వాగతము నొసంగుటకు వచ్చినవారందఱును సామాన్యముగ ఖద్దరు బట్టలను గట్టుకొనిరి. ఖద్దరుబట్ట స్వరాజ్యానుతాపమునకును దేశారాధనమునకును లక్షణముగ బరిణమించుచున్న విధమును ప్రజాక్షేమములు విశేషముచేయుచున్నవి. నామధేయులు దెవరును ఖద్దరు వస్త్రములను గట్టకను స్టేషనుకు జేరుటకు సాహసించి యుండలేదు. సామాన్యులు మామూలుదుస్తులతో నేతెంచినను నాయకులు శాంతిసేవకులు కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు స్వరాజ్యదీక్షావస్త్రములతో నాయకులకు స్వాగతంబు నొసంగి ప్రజల స్వరాజ్యదీక్షాసక్తిని విశేషము చేయగలిగిరి. ఖద్దరు స్వరాజ్యలక్ష్యము నివిధముగ బ్రత్యక్షము చేయుచున్నను స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ఖద్దరు ప్రయోజనమును సందర్శింపజాలని దేశసేవకులను గలిగియుండుట మన పరాధీనశక్తిని విశేషము చేయుచున్నది. ప్రజాహృదయమునందును బాహ్యప్రపంచము నందును దివ్యకాంతులతో పవిత్రరూపముతో విలసిల్లుచున్న స్వరాజ్యశక్తిని ఖద్దరు ప్రజాహృదయమునందు సంచారముచేయుచు బ్రత్యక్షముగు చున్న విధమును నాయకుల సంచారమునందు

ప్రజలొసంగుచున్న స్వాగతము విశేషము చేయుచున్నది. చెన్నపురి స్వాగతమును శాసనోల్లంఘన విషయనిర్ణయమును జేయటయందు నాయకుల ధర్మనిర్ణయములకు దోడ్పడునని నమ్ముచున్నాము.

స్వరాజ్యగీతములు

చెన్నపురి యభియోగము

స్వరాజ్యనామము ప్రచారమునందున్నను స్వరాజ్యసంబంధముగల పాటలు పదములు అధికార హృదయమునకు భయమును గలుగజేయుచుండును. స్వరాజ్యగీతములు ప్రతిషేధితమైన పుస్తకముగ నున్నపుడు ప్రకాశకులకును గ్రంథకర్తకును సంప్రాప్తముగాగల స్థితిని నిర్బంధవిధానము వెల్లువలై ప్రవహించుచున్న సమయమునందు విమర్శించుట యవసరము. శ్రీయత గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారి స్టేటుమెంటును దండనాధికారి దాఖలుచేసికొనకపోవుటకు దెలిపిన గారణములు మాత్రము న్యాయసమ్మతముగ నుండవు. శ్రీయత గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు దోషి నని యంగీకరించుచు దాఖలుచేసిన స్టేటుమెంటును సంగీకరింపకుండుటకు గారణంబుల నేమియును దెలిపియుండలేదు. రాజకీయదోషములందు న్యాయము గలుగని న్యాయస్థానములందైనను అధికారప్రతిభకైనను మహాజనులకువలె సామాన్యునకును న్యాయమును చేయుట ధర్మలక్షణము. ఇంతవరకును నేరారోపితులు దాఖలుచేసిన స్టేటుమెంటులను దాఖలు చేసికొనుట న్యాయవిచారణమునందాచారముగ నున్నది. ఇట్టి ప్రాసిక్యూటరు అయిర్లాండునందు విల్సనుగారి హత్యవిషయమునందు జడ్జి చేసిన నిర్ణయమును బ్రమాణముగ గైకొనుట యుచితము గాదు. హత్యలకును పద్యములకును రాజకీయ విషయములందు హస్తమతకాంతరము భేదముగలదు. సత్యనారాయణగారి పద్యరచనకు గల కారణములను సంగతిసందర్భములను గనుగొనకనే తీర్మానమును జెప్పుట న్యాయనిర్ణయానుకూలము గాదు. అయినను సధికారులసంక్షోభములు తెలిసియున్నపుడు యత్నాయత్నమార్గముల నాలోచించుట నిరుపయోగము. సత్యనారాయణగారు స్వధర్మమును గ్రహించి మహాత్ముని మార్గము నవలంబించుచు దోషము సంగీకరించెను. శిక్షాస్మృతికి మకుటమై సర్వతోముఖమైన 124 సెక్షన్లక్రిందను దండనాధికారి నేరారోపణమును జేసెను. నేడు సాయంత్రము గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారి యభియోగమునందు తీర్మానము చేప్పబడును. తీర్మాన ఫల మందలకును దెలిసియే యుండును. ఆచంట సత్యనారాయణ సతేత మొదలియారుగార్ల యభియోగము 10 వతేదికి వాయిదా వేయబడినది. దేశభక్తుల నిర్బంధములే స్వరాజ్యద్వారములను తెరిచునపు డానందించుట ధర్మము గాని విషాదమును బొందుట ధర్మము గాదు.

శ్రీయత లక్ష్మీనారాయణగారు -

గుంటూరు స్వాగతము

గుంటూరుపౌరులు వాడిప్రియనాయకులైన శ్రీయత లక్ష్మీనారాయణగారికిని సరసింహాచార్యుల గారికిని నిన్నను నొసంగిన మహాస్వాగతము ప్రజాహృదయమును విశేషము చేయుచున్నది. గుంటూరు పౌరహృదయమునందు నిర్బంధములు పరమవిషాదమును గలిగించి అసహాయోద్యమము పడిపోయినదని యధికారులును సధికారపూజకులును సంతసించుట యాచారమైనది. అధికారుల విశ్వప్రయత్నములవలనను గవర్నరునకు గలిగిన సన్మానమును

ప్రజానాయకుల క్రమయత్నముగ గలిగిన సన్మానముతో బోల్చునపుడు ప్రజాశక్తి విశదమగుచున్నది. అధికారులెన్ని నిర్బంధములను గలుగజేసినను ప్రజాశక్తిని జంపజాలరు. చెఱసాలకష్టముల ననుభవించి స్వస్థలమును జేసిననాయకుల హృదయము గాని నిర్బంధము ననుభవించిన ప్రజాహృదయము గాని మారని విధమును పౌరులస్వాతంత్ర్యము విశదము చేయుచున్నది. శ్రీయుత లక్ష్మీనారాయణగారు దేశహితార్థము నూహనములు సయితము శ్రీకృష్ణజన్మ స్థానమునకు జోవసింధిముగ నున్నటులు వారిని శిక్షితాభిప్రాయమును చెలిపి దేశభక్తి ప్రభావమును విశదము చేసిరి. ప్రజలును స్వధర్మమును నిర్వహించి దేశాభిమానమును విశదముచేసిరి. శ్రీయుత లక్ష్మీనారాయణ సరసింహోచార్యులగార్ల నాయకత్వము క్రిందను గుంటూరు ప్రతిష్ఠ మూలములను వ్యాపించి ఆంధ్రులగౌరవప్రతిష్ఠలను వృద్ధిచేయుటకు దోడ్పడునని నమ్ముచున్నాము. అస్సన్నీతులకు వారి పురవాస్తవ్య లాసంగిన సన్మానస్వాగతంబులకు భయము నభినందించుచు పురజనులు శాసనోల్లంఘన విచారణోపసంఘమునకును సుచితమైన స్వాగతంబు నుసంగుదురని నమ్ముచున్నాము.

బొంబాయి ప్రభుత్వము - వింతనిర్బంధములు
గత సంవత్సరమునందు సదసద్వివేకమునకు లక్ష్యముగ నుండిన సర్ లాయడుజార్జ్ ప్రభుత్వమియేను విచిత్రమైన నిర్బంధమార్గముల నవలంబించుచున్న విధము దుర్గాహ్యముగ నున్నది. ప్రధాననాయకు లందురు బొంబాయి రాష్ట్రమునందు శిక్షను బొందిరి. గాంధీమహాత్ముని ఆలిసాదరులు హజరు మోహని బొంబాయిరాష్ట్రమునందు దండింపబడిరి. నాయకులందఱు మన్యాయమైనను న్యాయస్థాననాటకరంగమునందు నాటకమాడబడినది. కానియిటీవల నవలంబించుచున్న నిర్బంధవిధానము న్యాయస్థానమునకు దూరముగనున్నది గోపాలుదాసు అంబయిదాసు దేశాయిగారు గవర్నరు కథియావాడునకు వెడలినపుడు స్వాగతంబు నుసంగుటకు నిరాకరించిరట. తదనంతరము క్షమాపణచేయుటకుగాని ఆసహాయోద్యమమును వడలుటకుగాని నిరాకరించిన దేశాయిగారి యాస్తిని జప్తుచేయించినటులు వార్తలు తెలుపుచున్నవి. వీనియందలి సత్యాసత్యములు బాగుగ తెలియనంతవరకును నమ్మ శక్యము గాకున్నది. కాని చెన్నపురి ప్రభుత్వాధికారులు అసహాయోద్యమావలంబనలకు నీటిసప్లయని నిలుపునటులు దెలుపుటయును నధికారనిర్బంధ విధానములను దెలియజేయుచున్నది. అధికారహృదయమునుండి శాంతి పోయి భయభ్రాంతు లేర్పడినపుడు శాంతినామమున నెన్నియధర్మకార్యములను నధికారులు చేయగలరు. శాంతిన్యాయకవచరక్షణ మున్నపుడు ధర్మభయమధికారులకు గలుగజాలదు.

మలబారు వ్యవహారములు -
కోయప్పతోడికుటుంబము
కోయప్పతోడికుటుంబము మళయాళమునందు సంపన్నమైన కుటుంబము. మోపలా తిరుగుబాటునందు కోయప్పతోడికుటుంబమువారు యుద్ధము చేయు తిరుగుబాటును జేసినటులు సేరావోపితులై జాక్సనుగారి యెదుటను పదిదినములు విచారణ జరిగినది. సోమాసోమిలు న్యాయవాదులు వాదించిరి. సాక్ష్య మంతయును సామాన్యముగ ప్రభుత్వపక్షమునకు బ్రతికూలముగనుండెను. దండ

నాధికారి సేరావోపితులు నిర్దోషు లని నిర్ణయించి విడిచివేసెను. దండనాధికారిత్వము జరువకను నభియోగమునందలి లోపములను నిర్ణయించుట యనుచితమైనను ప్రభుత్వాధియోగము లోపభూయిష్ఠమని విశదమగుచున్నను కోయప్పతోడి కుటుంబము వారు నిర్దోషులను సత్యము స్థాపితమగుటకు వారికి గలిగిన వ్యయప్రయాసములు న్యాయస్థానముల ప్రయోజనమును విశదముచేయుచున్నవి! మోపలావిప్లవమునం దెందని నిర్దోషులు దుఃఖము ననుభవించిరో దేవున కరుక !

ఆంధ్ర రాష్ట్రము - ఖద్దరు నిర్మాణము
ఖద్దరు నిర్మాణమునకు గాను ఆంధ్ర రాష్ట్రమునకు రూ. 1,50,000 అప్పు నిచ్చుటకు కాంగ్రెసు వర్కింగుకమిటీ నిర్ణయించినది. అందు 10000 వెంటనె ఇచ్చుట కేర్పాటుచేయబడినది. ఈ నిర్మాణము నాచరణమునకు దెచ్చుటకు శ్రీయుత జమ్నాలాల్ జబాజ్గారి కధికార మొసంగబడినది. తిరుపతియందు గూడిన యాంధ్రరాష్ట్రీయ సభోపసంఘపు కార్యనిర్వాహక సంఘము సామాన్య వ్యవహారములనుండి ఖద్దరుశాఖను వేరుచేయుటకును నాశాఖకు కాశీనాథుని నాకేత్వర రావుగారు నిర్వాహకుడుగ నుండుటకును నిర్ణయించినది. ఆనిర్ణయములను సత్వరముగ నాచరణమునందు బెట్టుటకు రాష్ట్రీయసంఘమును జిల్లాసంఘములును ప్రయత్నించుట యవసరము.

స్థానిక వార్తలు

పోస్టు ప్రకటనము:—కొలంబోమిడుగా మారిన నుకు వెళ్లు రెలు మెయిలు మద్రాసు జేరలు పోస్టాఫీసునందు జూలై 28వ తేదీ సాంకృతికం 6-55 గంటలకు కట్టివేయబడును

ప్ర్యాసుపోర్టులు:—జూలై 24 వ తేదీ నుండియుప్యాసుపోర్టులకు మద్రాసు కలెక్టరుకు గాక మద్రాసు పోర్టుసెంటు జార్జి, లాడీపాల్పుమెంటు ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి దరఖాస్తులజేసి కొనవలయును. (ప్రభుత్వప్రకటనము)

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:—జూలై 22 వ తేదీతో ఆంధ్రప్రదేశ్ వారములో కేయింటికి 81.8 వంది చనిపోయిరి గతవారము 77.6 వంది చనిపోయిరి. ఇద్దరికి కలరాతగులగా ఒక్కరు చనిపోయిరి. 45 వందికి స్పృహకముపోయగా 19 వంది చనిపోయిరి. ఇతరజ్వరములచే 29 వంది చనిపోయిరి గత వత్సర మిదేవారములో 29.0 వంది చనిపోయిరి.

ప్రాథమికవిద్య - కాంచీపురం:—విద్యాశాఖాంగ మంత్రిగారి ప్రభుత్వమువారు కంటివరము మునిసిపలు కాన్సిలు వారు ఆ మునిసిపాలిటీ క్రింద నున్న పోటునందు స్కూలుకు వెళ్లు వయసు వచ్చిన బాలుర కందరకు ప్రాథమికవిద్య నిర్బంధముగ జేయవలెనని గావించిన తీర్మానము నంగీరించిరి. ఇది 1922 సెప్టెంబరు 1 వ తేదీనుండియు అచరణలోనికి వచ్చును. (పరిమరణ సంఘము)

బొంబాయి శాసనసభ
1888 బొంబాయిసిటీ మునిసిపల్ ఆఫీసు చర్చించుటకు మరల 24 తేదీని ప్రారంభించెను. మూరవీయనలు బొంబాయి మునిసిపల్ వ్యాపారములందు క్రద్ధకహించుట లేదని కొందరు సభ్యులు తమవిచారమును జూపిరి మునిసిపల్ సభ్యులు యూరపియను లీజిలును ఆజేపించుటచే ఇతరసభ్యులు ఆశ్చర్యపడిరి. బిల్లు రెండోసారి అధికసంఖ్యకులచే ఆంగీకరించబడెను. అనుబంధమువెంట అనుబంధము చర్చించబడెను. సవరణలు అనేకము జేయబడెను. మునిసిపలుసభ్యులు నూరింటికి బదులు 106 గురుండకలెని కక్షిజహంగురు గారు చేసిన సవరణ ఆంగీకరింపబడెను. సభ ప్రస్తావ మింటిటితో ఆపుజేయబడెను.

వ్యతంత్రములు

బొంబాయి పురపాలక సంఘమున రోడ్లవిడ పనిచేయు
70 మార్లు ఎక్కువతరముల నిమిత్తము నమ్మకట్టి.

సిక్కిరాబాదు రైలు స్టేషనునందు రంధనుడు దివ్యుడే
ట్రాక్కు మ్యేనేజరు బర్డు గారిభార్య పోయినందులకు విచార సాగరమున మునిగిరి.

బొంబాయి రాజధాని మహమ్మదీయ విద్యా సభవారి
మా. ఖా. బి. హరూన్ బాధుగా రొంగిన విందు సందర్భమున బొంబాయి గవర్నరుగారు గుడ విచ్చేసిరి.

మలబారులో ప్రాచీన జమీందారులు, మాళిఖానా దార్లు లెక్కను తేకనే ఆయధములను ధరించుచున్నారు. వీరి శివుడు లైసెన్సు కావలయునని నిర్బంధించితిమని ప్రమాదము వచ్చునని మధుర కలెక్టరుగారు తమ స్వంతాభిప్రాయమును తెలియజేసిరి. యామినాఖాన్ గారు ఆర్థికవిధానమున ప్రవేశ పెట్టరా వనిరి.

బొంబాయిలో స్థానిక రైలుబండి ఇంజను 28 వ తేదీని
పాడెనది. దీనితో దీక్షాగమ. కాని ప్రాణనష్టము లేదు. ప్రయాణికులకు గాయములు తగులలేదు. ఇంజనా పట్టానుండి పోల్క పోయెను. ప్రయాణికులు క్రిందకు దిగిపోయిరి. ఆగిగ్గర నున్న ఆంబుల్ లెక్క కార్మిదబడినను. బంట్ల యథాప్రకారము నడుచుచున్నది.

ఎర్రెస్టు పర్వత ఆరోహణ కర్మమువారు తిరిగి వచ్చు
చున్నారు. భారతజిల్లాలో ప్రవేశించిరి. ఇచట మేజరు వార్డుక్ కప్టాన్ బ్రూనుగార్లను గలిసికొనిరి. భారత కర్నూలులో నుండికొన్ని ప్రయత్నములను జేసిరి. ప్రాణనాయువున కలవడి ఆకస్మికముగగాని ప్రమేదాగాని అది లేకున్న చాల కష్టపడుదురు. హిమాలయపర్వత కిభరములు గర్భశత్రువులు. వాటిని జాగ్రత్తతో ఎక్కువలెను.

మజరల్ హకుగారిపై ఇంకొక నేరము
పాట్లు జూలై 24:—మద్రాసు:పత్రికా సంపాదకులు మజరల్ హకుగారు బీహారు జైలులను విమర్శించినందులకు వి. పి. సి. 500 పెక్కున ప్రకారము ఇంక నేరము మోపుడెను. విచారణ 8 తేదీని జరుగును.

బీహారు శాసనసభ
పాట్లు జూలై 24:—రంచీ: ఆగస్టు 1 తేదీని జరుగును.
శుకవారమునండి మాన్సిహాగారికి పాలిజ్వరము వచ్చుచున్నది.
'ఎక్స్ప్రెస్' తాలూకు అచ్చయంత్రములు బీహారు న్యూనుపేర్ ఏజెన్సీవారిచే కొనబడెను. వీరి యుద్దేక్షను ఆంగ్ల వైనికపత్రిక స్థాపించుటకే.

ఆయుధ శాసనములు
వై సంఘమువారు ఇంకొక ముగ్గురు సాక్షులను విచారించిరి. చాలమంది సహాయక సైన్యములో జేరుట కవకాశ ముండుటకు లైసెన్సు ఫీజును తీసివేయవలె ననిరి. ఆయుధశాసనములను అమలులో పెట్టుటకు అగు ఖర్చులకైన లైసెన్సు ఫీజు సరిపోవలె ననిరి. సాధ్యమైనంతవరకు లైసెన్సులను అందరకును ప్రవేశపెట్టవలె ననిరి.

మలబారు కేంద్ర సహాయక సంఘము
కాలిక్టు జూలై 24:—వై సభవారి కార్యనిర్వాహక కర్మమువారు 21 తేదీని సమావేశమైరి. మలబారు అంతర్భాగములలో చేయవలసిన సహాయమును తెలియజేసిరి. మందులు బట్టలు అన్నములతో 5 కేబు కుటుంబములు సహాయమును పొందుచున్న యని. ఇపుకగ బియ్యపు దుకాణములను పెట్టిరి. చాలమందికి దుపాయములను జేయుచున్నారు. హిందువులకు మహమ్మదీయులకు సహాయము చేయవచ్చున్నది. నీలంబూరుకి విల్లము వారి కిచ్చిన ఋణముతో చేతి మగ్గుములను వడ్డమును స్థాపించిరి. వికిరతువులు ఆశాధలు జాగ్రత్తగాడబడుచున్నారు. విప్లవకాలములో వికలాంగులైన వారలకు కాళ్ళరీముగ సహాయము జేయు' కు ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటు జేయుచున్నారు. పత్రికలలో జేయు విమర్శనములు నిజముగావు. సహాయసంఘము వారు చేయు సహాయము దిగ్విముగ నున్నది.

విదేశ వార్తలు

ఐరిషు విప్లవము

ప్రజాస్వామ్యవాదు లెచ్చట నాగెదరు?

లండను, జూలై 22:— వాటర్ ఫర్డ్స్ లిమిటెడ్ లుండ ప్రజాస్వామ్యవాదు లొడిపబడిన తరువాత వారి నైతిక పక్షములు రెండునా వేరువేరు జొరబడినవి. వీరు తిరిగి కాన్ఫరెన్సు ప్రాంతములందు నిలువబడెదరని యెంచుచున్నారు. వచ్చునట్లైతే ప్రజాస్వామ్యవాదులు కొలదివేలమంది మాత్రమే యుండిరి. వినన వీరందఱు జిల్లాలుందు వివిధ ప్రదేశములందు విడివిడిగా నుండిరి. వాటర్ ఫర్డ్స్ 150 మంది ప్రజాస్వామ్యవాదులు పట్టుకొనబడిరి. ప్రభుత్వ పటాలములలో వలతుల నాకులైరి. పదవోక్తకుగురకు గాయములు తగిలెను. ప్రభుత్వపటాలములు చాలయెరుగుగ పనిచేయుటచే గృహముల కెక్కువ నష్టము గలగలేదు.

పొరుల స్వాగతము

వాటర్ ఫర్డ్స్ నందు పాతలు ప్రభుత్వ పటాలముల కత్తు త్యాచుముతో స్వాగతము కొనగిరి. పొరులలో చాలమంది యాచుమునకు సిద్ధముగ నుండిరి. వినన ప్రజాస్వామ్యవాదులు టన్నుల కొలది నుండి బస్తాలను పోరాటమునందు శత్రువుల గుంపాకి గుండ్రముండి తక్కువ రక్షించుకొనుటకు ప్రాకారముగల నుపయోగించిరి.

బ్యాంకుల దోచుకొనుట

పాయుధులగుమనుష్యు లొక్కమారుగా దండెక్కు నందు వాలుగుబాటులకు లెట్టి 1400 సవరణలను దోచుకొనివెళ్లిరి. వచ్చునట్లు, లెయిన్స్ ట్రా, బ్యాంకులందు ఒకప్రేస్తు యొక్క ధైర్యముచే వారి ప్రయత్నములు సాగలేదు. వారు రివాల్యరును కాపీ చేతులవైకెత్తుమని ఆజ్ఞాపించినపు డాతడు నిరాకరించి రెండు నివాసాద్దను గవాక్షమునుండి వెలుపలకు విసరివేసి కట్టము గావించుటచే ప్రక్కను రహదారిని గుండుగల ప్రభుత్వవైకులు పరుగెత్తిచ్చి దోపిడివారిలో ముగ్గురను పట్టుకొనిరి.

లిమరికునందు నష్టము

లిమరికుపోరాటమునందు విశేషనష్టము గలిగెను. క్రొత్త బాకర్ కుటుంబము, ఆర్మీ సెన్ట్రుడితో మొగలగు గొప్పగొప్పభవనము లన్నియు నెడలూడినట్లుగనెడినది. ప్రజాస్వామ్యవాదులు చాలమంది గనుల నుంచి ప్రేల్చుటచే ఇందుకు కారణము.

అంతర్వాప్య సమస్య

సిరియా పాలస్థాయ మాండేట్లు

లండను జూలై 22:— సిరియాపై పరాసు మాండేట్లును గురించియు పాలస్థాయపై బ్రిటిషు మాండేట్లును గురించియు నానారాష్ట్ర సమితి సంఘమువారు విశ్లేషణము గాగిరించిరి.

పుణ్యతీర్థములు

రాజోవు సమావేశమున చర్చించబడును

లండను, జూలై 22:— పాలస్థాయ సిరియా ల ను మాండేట్లులను గురించి నానారాష్ట్ర సమితి సంఘమువారు 7 త దినమే యాహుదించినను, ఈ మాండేట్లులను గురించి అంగ పరాసు రాష్ట్రముల వారు విశేషములను శత్రు వెలిపిన తర్వాత వారి గాని నానారాష్ట్ర సమితివారు మాండేట్లులను గురించి చట్ట సమస్య తమకు నధికార విషయ బాలరు. సిరియా సమస్యను గురించి గత 2 నెలలు ఇటలీ చారొక్కరు మాత్రమే మాండేట్లు కభ్యంతరములదెలిపిరి. ఇంగను ఈ విషయము చర్చించుచున్నారు. వీరందఱును సమ్మతించిన కరువాత మాండేట్లు ఆయులలోనికి వచ్చును.

పాలస్థాయ మాండేట్లు సమస్యయందు 14-వ నిబంధనను (పుణ్యతీర్థముల) గురించియు చాలవరకు చర్చజరిగెను. అందు 14 వ నిబంధనను మార్చెదరు. ఇది శత్రు ప్రకటింపబడును.

పుణ్యతీర్థములను గురించిన 14 నిబంధనను గురించియు పుణ్యతీర్థముల పాలస్థాయ నియమింపబడు సంఘమును గురించియు రాజోవు సమావేశమున చర్చించుటకు తీర్మానించి రని "అట్ల గ్వర్" పత్రికావిలేఖకుడు తెలుపుచుండెను.

నష్టపరిహార సమస్య

ఆర్థికపాలన సంఘముదనలు

జర్మను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుట

బర్లిను, జూలై 21:— నష్టపరిహార సంఘమువారిచే, జర్మను ఆర్థికవ్యవహారములను పరీక్షింప నియమింపబడిన ఆర్థిక పాలన సంఘాధ్యక్షుడు జర్మను ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చును సంఘమువారి వరకు లెక్క దున్ననాజుములుగనున్నను జర్మను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిన దెలిపిరి. జర్మను సామ్రాజ్య స్వాతంత్ర్యము కాపాడబడుననియు వారి పాలనావిధానముతో జోక్యము గలగ లేకుకొనని గ్రహించుచుంటిమని దెలిపిరి.

అస్తియీయకు నదుపాయములు

పారిసు, జూలై 21:— అస్తియీయకు, ఎరువుకి దిగు చుటకు, మొదలగు కార్యవైకల్య వాదాయమును నష్టపరిహార ముల కొనుగడలె నను నియమము, అస్తియీయ ఆర్థిక పున ర్నికాణ నిమిత్తము ఒక బ్యాంకును నెలకొల్పటకు నదుపాయము లొనర్చు నిమిత్తము కడలుకొనబడినది.

పరాసాంగ మంత్రము

ఆ స్ట 1 వ తేదీనండి, నష్టపరిహారముల సమస్యను జర్చించుటకుగా లాయడువార్డుగా రెప్పుడుగోరిన నచ్చును సిద్ధ ముగ నుండిమని పరాసు ప్రభుత్వము వారు దెలిపిరి. పాంజుంకేరుగా రాష్ట్రమును వచ్చినతోడనే ఇంగ్లండున కరిగి జర్మనీకి యుద్ధవిషయములకుగాను బ్యాంకర్ల సమావేశము కొర కెన్నించును. అమెరికను లేవన్నను బ్రిటిషువారు తమకు పరా సునుండి రావలసిన బాకీలను రద్దుచేసిన యెడల జర్మను నష్టపరి హారములను తగ్గించుటకు పరాసువారు రంగీకరించెదరు.

రాజోవు ప్రధానమంత్రుల సమావేశము వర్సెల్సు తరు వాత జరిగిన సమావేశములలో కెల్ల ముఖ్యమైనది. ఈ సమా వేశమునందు అంతర్జాతీయ ఆర్థిక చిట్కములు సంపూర్ణముగ పరిష్కరింపబడును. జర్మనీనుండి ఇకపూడ వచ్చుభవమును, సంగ్రామముందు పాడుపడిన ప్రదేశముల పునర్నిర్మాణమునకు మాత్రమే వెచ్చించవలయునని నిర్ణయించుకొనెదరనిగూడ దెలియ కచ్చుచున్నది.

బల్గేరియా రక్షణము

నానారాష్ట్ర సమితి సమావేశము

లండను జూలై 22:— కొమ్మిట్టి గుంపులవారిటీకుల దోపిడుకుల ప్రారంభించుటచే రుమేనియా, బాగోస్టావియా, గ్రీసులు, బల్గేరియాపై కొందెరికచెచ్చెదమని బెనరించుచుండినయు అందుచే బల్గేరియా రక్షణను గుంచి నానారాష్ట్ర సమితివారు పూర్వోన్మేషనయిన పంజుడిన దృఢాత్తును నానారాష్ట్ర సమితి సంఘమువారి దినమున కర్పించిరి. నానారాష్ట్ర సమితి వారు పరిష్కరించునట్లు ప్రవర్తించు కొనుటకు ఈ నాల్గు దేశములును పూర్వ నిచ్చుటచే నీ సమస్యయందు సమాధానము కుదిరెను.

సుక్కూరు డాము

లండను, జూలై 22:— సుక్కూరుగర్డ నిర్మింపబోవు డాము నిరుపయోగ మగునని ఇంగ్లండునందు చాలమంది గొప్ప గొప్ప ఇంజనీయర్లు వాదించుచుండిరి. ఇదివరకు పంజాబు ప్రభు త్వప్రధాన ఇంజనీయరుగనున్న వైడ్జుగారుగూడ నీచట్టిపొయ మనే దెలిపెను. లండను "టైము" పత్రిక ఈవిషయమై వ్యాఖ్యాన మొనర్చుచు ఈ విషయమై తిరిగి పునర్విచారణను బెట్ట వలెనని కోరుచున్నది.

ఈవిషయమై భారతమంత్రి కార్యాలయము గూడ రెం దు ఆధిపాత్యముల మధ్యను తటపటాయించుచున్నది. మూల భవముల ఎక్కువనశేయుటకుగాను బొంబాయి ప్రభుత్వమువారింత జరకును భారత ప్రభుత్వమువారిసహాయ ముచేయించు నిష్కలు లైరి. ఈజాము నిర్మాణమున కనుకూలత్రుతికూల మక్షవాదము లను రెంటిని విచారించుటకుగాను గొప్ప అనుభవజ్ఞుల కొక సంఘ ముగ నియోగింపబడినది టైముపత్రిక తెలుపుచున్నది.

బాగ్దాదు, బాగ్దా ఎక్స్ప్రెసు తెలుపడి ఇంకొకబండితో డిగోనుటచే ఒక అంగ్లేయ ఇంజనీయరు మరణించెను, అర్ధమ ఆరెబ్బులు మరణించిరి. 14 గురకు గాయములు తగిలెను.

బొంబాయి రాజధాని మహమ్మదీయ

విద్యావిషయములు

తూవా, జూలై 24:— బొంబాయి రాజధాని 9 వ మహమ్మదీయ విద్యాసమావేశము మహాభారతమున జరిగెను. సభకు ప్రేక్షకులు పెక్కుమంది విచ్చేసిరి. ప్రతినిధులు గూడ చాలమంది వచ్చిరి.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు

సర్దార్ నవాబులీ ఆహ్వాన ఆధికారిగాను ప్రేక్షకు లను ప్రతినిధుల నాహ్వానించి మహమ్మదీయుల పురోవృద్ధికి కీ శే॥ పెరిపు డేవిట్ కాటేగారు 20 లక్షల రూపాయలను విరాళము లొసగిరిని తెలియ జేసిరి. దావూదు భాయి నాన్నగారు గూడ ముసల్మానువిద్యనిమిత్తము చాలసొమ్మును వియోగించుచుండిరి.

ఆధ్యక్షులు

స్థానిక స్వపరిపాలనా మంత్రి మా॥ ఖా॥ బి॥ గులా॥ మాసేను హైదరుల్లాగారు తమ అధ్యక్షతాపన్యాసమును జనువుటకు పూర్వము బొంబాయి గవర్నరుగా రెపిన సందేశమును వినిపించిరి. సందేశవివరములు:—మీ సభ జయప్రదముగ జరుగుగాక! మహమ్మదీయ విద్యావిషయమై ప్రభుత్వమువారు సదా శ్రద్ధబాని సహాయపడుచున్నారు. ఇంతకు గల్గిన యభివృద్ధి ఎంతయు తృప్తికరము. కాని ఆర్థిక కారణములచే గత సంవత్సరము ఈ యభివృద్ధి అరికట్టబడినది. ప్రత్యేకముగ యేర్పాటులు ఈ విషయమై చేయుటవసూరుని మహమ్మదీయులు గ్రహించెదరుగా! ఆధ్యక్షులు ప్రస్తుతవిద్యావిధానమును బహిష్కరింపుడని జేయబడు ఉద్బోధనలకు లోబడినది దని హెచ్చరించిరి. శ్రీవిద్యను లక్ష్యపెట్టెనందులకు చింతించిరి. శ్రీలకు ఉన్నత విద్యను, శుద్ధివిద్యను నేర్పబట ప్రయత్నించవలయు ననిరి. విద్యావిషయమై విరాళము లొసగిన మహమ్మదీయులకు వంద నములతో గృహ ముగివెనె.

ఇంగ్లండుజనాభా

జననము లధికము- మరణములు తక్కువ

వివాహపత్రము లధికముగ రద్దగుట

లండను, జూలై 22:— 1920 సం॥ రజుయొక్క ఇంగ్లండు జెల్లు దేశముల జనాభా లెఖలు చాల యుత్సాహకరముగ నుండెను. జననములసంఖ్య 957782 మరణసంఖ్య వెయ్యికి 12.4 చొ॥ నుండెను. మొత్తము 466180 మంది మగవారిని 1862 వత్సరమునుండి ఇంత తక్కువ మరణసంఖ్యల కిదియే ప్రథమము కనుమరణము చాల తగ్గెను. జననములలో వెయ్యికి 8 చొ॥ పున మగవారిని. సంవత్సరమునందు 379982 వివాహములు జరిగెను. వివాహపత్రముల రద్దులసంఖ్య 1909 సం॥ నకు పూర్వవత్సరముల లోగ రద్దులకంటె మూడురెట్లు హెచ్చెను. మహాచిలనను, రాచ పుండనలను మరణములసంఖ్య హెచ్చెను.

అంగ్లోవైందవ సాఫ్టు సబంధము

భారతీయులకును అంగ్లేయులకును సాంఘిక సంబంధము లధికమొనర్చుటకుగాను లండనునందు దొక క్లబ్బు స్థాపింప వలెనని కామన్న సభాసభ్యులు చాలమంది తీర్మానించిరి. ఈ క్లబ్బులవల బాతీయ ద్వేషము నశించునని మాంటాగుగారు నడిపిరి.

అమెరికాయందు బొగ్గుగనుల సమైక్య ట్టువలన 50 లక్షల టన్నులకు ఆర్థులు ఇంగ్లండున కంకుటెను.

శ్రీనివాసశాస్త్రి గారికి అక్రండునందు పొరులు గొప్ప స్వాగతము కొనగిరి.

బర్మానుందు సంసాసాధీకు డగు మహామిక్ నాతు గ్యావుగారు మిన సిక్వియాపోర్టు అను అంగ్ల కన్యకు వివాహ మాడెదరు.

బ్రిటిషు శాశాకాని వారు సౌతుహంపును నాశా నిర్మాణాగారమందు, ప్రపంచములో కెల్ల గొప్ప నాకను రహస్యముగా నిర్మించుచున్నారని డెయిలీ ఎక్స్ప్రెసు లెంతివార్త తెలుపుచున్నది.

1920 సం॥ నల్ల సముద్రముందు "సారము" అనుకరారు తపాలా నాకను దోచుకొన్నందులకు గాను పట్టుకొనబడిన 9 మంది బార్టియను ఒడ దొంగలకు అగ్నియను అనై న్నాకొర్టు వారిచే ఒక్కొక్క వత్సర శిక్ష విధింపబడినది.

నిజాం భూములు

కొన్ని వివరములు

నిజాంరాష్ట్రములో గొల్ల కర్షకసాయములపై ఇయ్యబడు భూములు చాలవలె "అదలాబాద్" జిల్లాలోనివి. ఈ భూములకు దర్భాస్తులను బెట్టవలయునని వారి పీఠిని స్వయముగ నొకమాట త్రొక్కిచూచుట యుక్తము. ఆభూములను జూచినగాని వానిబాగోగులు తెలియవు. భూములను దీసికొనిపెట్టుట వానిని సేకర్యము చేయుచుండల లాభమేమి? ఈభూములు వేరారునకు సమీపముగ నుండుటచే నాప్రాంతములవా రెక్కువమంది భూములకు రావచ్చును. కాని నైజామప్రభుత్వము వా రెక్కుమంది రయితల నాకర్షింపవలెనని ఈభూములలోని అడవులను ఛేదించి, గోడ్డు చేసి, లైట్లురేళ్లను నిర్మించుట యవసరము. అడవులను ఛేదించుచుండల, కలవలన నైజాము సర్కారునకు బాలకాయము రాగలదు. అడవులను దీసివేయుచుపెట్టుట నిజాములకు ఎక్కువ విలువవచ్చును. రయితలు కూడ వెక్కువగా వెక్కువరు. సర్కారువారి కోరికబాడ నుల భూముగ నెరవేరును.

భూముల లక్షణములు.

అదలాబాద్ జిల్లా కుత్బుజుమ్మ వేరారు కలదు. తూర్పున చుదా, దక్షిణమున కరీంనగర్, నిజాంబాద్ జిల్లాలు, పడమట వేరారులోని నందార్ బసీంజిల్లాలు కలవు. వేరారునకు ను ఈభూములకును సరిహద్దులుగ ఉత్తరమున పెంఁగొండయ్యు తూర్పున వార్దా, ప్రాణహితాదులను బ్రవహించుచున్నవి. ఈజిల్లాయొక్క నైజామము 7408 చదరపుమైళ్లు. సత్తారా కొండ లిజిల్లాలో 175 మైళ్లవరకు వ్యాపించియున్నది. ఈజిల్లాయొక్క దక్షిణభాగమున గోదావరిమహానది ప్రవహించుచున్నది. నెల్లంగా-పార్దా, ప్రాణహిత, పెద్దనాజు కన్నవార్లనదులు చిన్నవి. ఈజిల్లాలో వెక్కువభాగము అడవులకలవు. వీని యందు పేకి, లిలుగుడు, చూమిడి, చిత్త, చాలయెత్తుగను ఒత్తుగను పెరిగియున్నవి. పెద్దపులులు చిరుతపులులు, ఎలుగు బుట్టు పింగళులు, గోదేళ్లు, అపి టిక్కలు మొదలగునవ్యర్థములు కొండలలో నెక్కువగలవు. తిదితరస్థలములలో దుప్పలుకును, లేళ్లకును లెక్కలేదు. ఈప్రాంతము లరణ్యచయముల గుటచే ఆగోగ్యములని వేరుగ జెప్పవలెదు. మేసెలలో వేడి 105 డిగ్రీలుండును. డిసెంబరులో చలి 56 డిగ్రీలు. వర్షపాతము సగటున సంవత్సరమునకు 41 అంగుళములు.

జనసంఖ్య.

1901 లోని జనాభాప్రకారము ఈజిల్లాలోని జనసంఖ్య 4,77,848, ఈజిల్లాలో అదలాబాద్, సిర్సూర్, బజారు, నిర్మలు, కిన్సాల్, చిన్నూరు, లక్ష్మేపల్లి, బంగోము అను 8 తాలూకాలు కలవు. నూటికి 80 మంది హిందువులు. నూటికి 10 మంది గొడుగుల నడచి జాతివారు, నూటికి 6 గురు బ్రాహ్మణులు మహమ్మదీయులు. ఈజిల్లాన క్రిస్తు 1918-19 లో 11,06,487 రూపాయలు. ఈజిల్లాలో విశేషభాగము అరణ్య మగుటచే నింతకున్న ఆదాయము వచ్చుచున్నది. అడవులను గొట్టికలను విక్రయించుచుండల విశేషలాభము రావడు. సేకర్యమునాడ శిశువునైయి యెడల ఇక చెప్పవలెదు ఒక్క కోటిరూపాయ లీయొక్క జిల్లా నుండియే రాగలదు.

కార్యసాధకము

నైజాము గవర్నరు మెంటు చేయబడిన పని చాలగలదు. నైజాము రాష్ట్రీ తరప్రాంతములనుండి వచ్చుచుండు సామ్యునబాగ్రత్తగ వాడికూడను. పాడుపడిన చెరువులలో తిరిగి పూడిక తీయించవలసియుండును. క్రొత్తగ చెరువులను క్రొవ్వించవలసియుండును. జిల్లాలో నరేట నొక్కమాటగ బని ప్రారంభించుట కంటే ఒకతాలూకాలో పని పూర్తి చేయుచు నిరొక తాలూకాలో దలపెట్టుచుండినయెడల పని సంక్రమికముగ జరుగగలదు. అప్పుడు భవవ్యయముకూడ బాలతగ్గును. గవర్నరు మెంటు నకుగూడ దమస్కీము ఫలప్రదము కావలదని నమ్మకము కలుగును. రయితలుకూడ నొకతాలూకాలోని పనిని జూచి వలసకువచ్చుటకు బ్రోత్సాహముకలుగును. ఈస్కీము జమప్రదమగునను నమ్మకముండినగాని గవర్నరు మెంటు సామ్యున వమ్మ చేయుట తగదు. గవర్నరు మెంటువారు ముందుగ నొకప్రదేశమును నిర్ణయించి అచ్చట నడుమొదలగు సౌకర్యములను సమకూర్చి క్రొత్తపట్టణములను నిర్మించుచు, స్కీమును క్రమముగ గొనసాగింపవచ్చును. ఈపద్ధతినన స్కీము పూర్తియగుట కెక్కువ కాలము పట్టవచ్చును. తొందరపడి స్కీమును తగ్గువరకుట కంటే, ఆలస్యమైనను, స్వల్పమునుండి ఎక్కువకు బోవుట వ్యవహారత యనుపించుకొనును. ఈస్కీమునకు దల పెట్టిన నైజాం గారి ప్రధానమంత్రియగు సర్ ఆలీఇమాముగా కార్యదీక్షతతో నీయుద్యమమును సఫల పరచెదరుగాక! "హైదరాబాద్" కృప.

నల్లజినది వ్యవసాయవిధానము

సంవత్సరమున డిసెంబర్ 1 గాటు పత్రిక ప్రధానవ్యాసమున వై విధానము వలన సింధుదేశము నాకమగునా యని యడుగుచున్నది. ఈ విధానమువలన సింధుదేశ వచ్చు నవ్వమేమి? సింధుదేశమునకు నీటి పడుపాము తగ్గునా? ఇందనునది త్వరలోగాని విస్తారముగ గాని తేరున్నను, ఎక్కువ తేర (మట్టము)లో నున్నను అది సింధుదేశమునకు మాప్సే. ఇది నిజము. మేమెప్పుకొందుము. ఈ ప్రశ్నలకు ఈవిషయములో నిపుణులగువారి సలహాకై ఎరువయ్యుచు చున్నాము.

ఈప్రశ్నలకు వైవిధ్యమునకు పరిజ్ఞానము గలవారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచుచున్నారము. అట్టి జవాబు రాకున్నపుడు మనమే ప్రత్యుత్తర మిచ్చువలసియున్నది. ఇంతవరకు ప్రాయమును తెలియజేయుటకు అనుమానించవచ్చును. ఇవరకే సింధుదేశములో నిరంతరముగ నున్నది. పులిమిదిపుట్రును టుల మేముగూడ నిర్వచించిన వేరుగ జెప్పవలసరము లేదు. మా యభిప్రాయముచే అభిలభ్యతలకొక పరిస్థితులు కురింత చిక్కులపాలగును. నుక్కూరు బ్యాంకే తక్షణము ప్రారంభము కావలెను. నల్లజి వ్యవసాయవిధానముతో పని ప్రారంభించవలెను. లేకున్న ఈ రాష్ట్రమునకు నవ్వమే. మన వ్యవసాయమునకు మహిమగవచ్చుచున్న కాలము ఇకముందు పనికిరావు. నీరు ఆలస్యముగ వచ్చును. ఈ యందల నీ న ర లో ఉండవు. అందుచే సింధుదేశములో వ్యవసాయము భ్వంచుగును. ఆరాష్ట్రము దుర్దేశపాలంబు ఇపుడున్న నీటిసప్తము వార్తెవ్వ ప్రావింసెస్, పంజాబు, గ్వజరాత్రులను సింధుదేశములో నీరుచాలుటలేదు. ఇందనుగూడ నీరులేక ఎండిపోవు కాలమువచ్చును. ఇకముందు సింధుదేశములో మిగిలినోడిగుహ్యుగోతిశుడు 'దాముల' గట్టవలసినవచ్చును. నుక్కూరుసలము ప్రకప్తమైచి. చాలముఖ్యమైనది. నుక్కూరుదగ్గర ఇందను కిడ్డు ఒకతారకగూడ లేకున్న సింధుదేశమునకునివాళికాలము లేవు. సింధుదేశముగ ప్రవృత్తునకు వ్యవసాయమునకు నవ్వము లేకుండగ నుండుటకై ఒకదామున టిక్కిరవలయును.

ఈకిరకాలములోనే ఈపనిపూర్తికావలెను. అందులకు ప్రజలందరూ ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడవలెను. బొంబయిలో కావసరమునకు ఇండియాగవర్నరు మెంటువారు సహాయముచేసెద

మన యభిప్రాయముగిరి. ఇది యభిప్రాయముగ వసులకు ఈసంవత్సరమియ్యబడును. 10 కోట్లరూపాయలు ఇయ్యబడును. కాళ్వరముగ జరుగు వ్యవసాయ విధానమును క్షము నుక్కూరుదగ్గర దామును గట్టుటకు ఒకకోటి రూపాయలు ఖర్చుపెట్టవలెను. ఇట్లు జరిగిననే సింధుదేశమునకు విత్తు తప్పదు. లేకున్న అధోగతిపాలగును

అనుమానాన్నద మగు జీవనము

దండనాధికారి వివేకము

కలకత్తా, జూలై 24:—ఒక పిన్నవయస్కుడు గౌరవముగ జీవనోపాధి లేదని యనుమానించి దండన రాజధాని దండనాధికారి అత్యుత్సాహమున చర్యను ఆరంభించెను. ఈ దండనాధికారి ముద్దయని చెబుటకు కంపుటకు బదులుగ కొంత ధనము నిచ్చి మర్యాదగ జీవనమును గడపుటకు వీలగునటుల లేని తీరునం దిట్లు వ్రాసెను.

ఈశరములో ముద్దయనండి మంచినదడకకు పూచీకస్త్ర ప్రియములకు చర్య నవలంబించవలసి యున్నయది. కాని ముద్దయం పసిపిల్లవాడు. 18 ఏండ్లున్నదని ఆతను చెప్పుచున్నను అంతకంటే చిన్నవాడుగ కాన్పించుచున్నాడు. 1920 జూలై మాసములో పసిపిల్లవాడుగ నున్నపుడు ఒకసంవత్సరము కఠినశిక్షను బొందినాడు. పూచీకస్త్ర నీయలేనందులకే శిక్షవిధించబడినది. కందలకొలపనునవ్యయ బామినీయలేక ప్రభుత్వమున చెబుటలకుబోవుట నాకు తెలుసును. 16 ఏండ్లపాదము గల పిల్లవానిని ఒకసంవత్సరము చెరసాలకంపుట అత్యుత్సాహము. ధూరము. ఈసంవత్సరమున ఈబాలుకు ఆయికోరదా దెబ్బలశిక్షకు పాత్రదాయెను. శిక్ష పెద్దదిగాకుండుట జూచి ఈతను చేసిన శరము గొప్పది కాదని నాయభిప్రాయము. ఇంతకంటే ఇతర శిక్షలు ఇతను పొందలేదు. నేనికనిని చెబుటకంపిన మరంత పాదగును మొండి జేయను. కాన వీనిని అటుల పాడుజేయుటకంటే నేదో ఒక పనిని సంపాదించుకొని కాలము గడపుటకు అవకాశము నిచ్చెదను. ముద్దయని ఆప్రకారము వదలిపెట్టివాడను. బీదల నిమిత్తము ఉద్దేశించబడిన నిధిలోనుండి ఉద్యోగము దొరకు లోపుగ తిండికై 5 రూపాయల సేవకులెనని ఉత్తరువు జేయుచున్నాడను.

మార్వల్సు నూర్చెడి మెషిన్ల

హిందూదేశమునందు గోధుమలు, ఓట్లు పండు ప్రదేశములలో మార్వల్ నూర్చెడి మెషిన్ల జనలందరికిని మిక్కిలి బాగుగా తెలియును. అమర్పు కొద్దిలో ఇమిడేట్లుచేయుట, భావ్యమును పూర్తిగా విడదీయుట దానికేష్టమైన స్వరూపము మొదలగునవి ఉపయోగించువారికి సంపూర్ణమైన తృప్తినిచ్చును. ది పేటెంటు అడ్ శెన్సబుల్ రోటరీ కాటన్ స్ప్రిను వై స్వరూపమును మూడు రకములుగా వేటుజేయుచున్నది. విత్తుటకు కావలసిన మేలైన గట్టి భావ్యము కావలసినప్పుడు అట్టివాటినే వేటుజేయును. నూర్చెడి ద్రమ్మురు మార్పుటచే వచ్చును కూడ నూర్పుటకు ఉపయోగపడును. వైన తెలుపబడినట్టి "ఏ బి" రకము "కి-రి" అం. మెషిన్లు కలకత్తాలో నుండు మా ఆఫీసుయందు స్థాకులో నున్నవి. గోధుమలు-నూర్పుటకు కావలసిన-తగిన ద్రమ్ములు, కాన్ కేపులు కూడ గలవు.

వైన తెలుపబడిన పరిమాణముగల మెషిన్ మామూలుగా అందరిచే వాడబడుచున్నది. అయితే మేము ఇంగ్లాండునుండి "ఎఫ్" చేయగలము. గడ్డిని తునుకలుగా నరుకు ఏర్పా

మా క్రొత్తస్టాకు లిస్టుకు

Marshall, Sons & ENGINE

MADRAS BOMBAY LAHORE BEZWA

దేశీయ వార్తలు

బారిసాలులో సత్యేంద్ర గారు 37 దినములనుండి

అభోజన వితము బూనుట

జార్జి బోనెపు దేశాయిగార్లును లక్ష్మీచరణులకు మార్పుట
 శ్రీమతి మాతా కస్తూరిబాయిగారు - నిమ్మజాతి సోదరులకు సంజేశము
 ఢిల్లీ కాంగ్రెసు పత్రికాసంపాదకుడు - కుటుబుద్దీనుగారి కేసు
 కాశీలో ధర్మవీరుగారికి ఆరు నెలలు విడిపైడు
 అమృతబజారు పత్రికపై సర్ సురేంద్రనాథుగారు మాననవృత్తి కేసు చేయుట
 అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘసభ - ఖద్దరుశాఖ - ఆంధ్ర ఉత్పత్తిరాష్ట్రములకు
 లక్షా యా బదిలీ చేయు బదులిచ్చుట
 మాన్యురు మోతాసింగుగారి కేసు విచారణ
 సింధురాష్ట్రమున పోలీసుల సోదాలు - 11 ఏండ్ల బానిసపై కేసు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

శ్రీయుత ఉన్నవ లక్ష్మీ నారాయణగారు గుంటూరు చేరుట

వేలకొలది పౌరులు ఘనమగు స్వాగతి మొసంగుట

గొప్ప ఊరేగింపు - సన్మానపత్రము లొసంగుట

శ్రీమతి లక్ష్మీబాయిమ్మగారును బ్రహ్మజోష్యుల లక్ష్మీ నర్సయ్యగారు నువ్వనెంచుట

గరిమెల్ల సత్యనారాయణ ఆచంట సత్యనారాయణగార్లు కేసు విచారణ - నేరస్థాపన

అఖిలభారతాయుర్వేద మహాసభ - రాజమహేంద్రవరమున ఆగస్టు 5, 6, 8 తేదీలను జరుగును

మాలానా కుటుబుద్దీనుగారి కేసు

ఢిల్లీ కాంగ్రెసు పత్రికాసంపాదకుడు

27 వ తేదీన తీర్పు చెప్పబడును

24 తేదీన ఢిల్లీలో యాకేసు విచారణ జరిగెను. 124 ఏ క్రింద మేజిస్ట్రేటు మాలానాగారిపైనే కేసు స్థాపనచేసెను. 27 వ తేదీన తీర్పుచెప్పబడును.

మే:- కేసుచేసినదిని మీరే వ్యతిరేకించురా?

మాలా:- అవును. కేసు చేయవలసింది.

మే:- మీరే మహావ్యాసములలో శిష్యుడవలెన విషయముల నన్నిటిని ప్రభుత్వము -

మాలా:- ఆ యువవ్యాసముల నుండి నేను చెప్పవలసిన గాని శంకను ప్రేటుమెంటులోనే వ్రాసియున్నాను.

మే:- కేసుచేసినట్లు మీ కొద్దవోందురా.

మాలా:- నేనుచెప్పిన విషయములన్నియు బ్రతుకుదేశపు దొరతనమునకే చెందును గాని యిండియా దొరతనమునకు చెందవు.

మే:- మీరు ప్రేటుమెంటులో వ్రాసిన విషయము లన్నియును సత్యములని విశ్వసించురా?

మాలా:- విశ్వసించును.

మే:- మీరు ప్రభుత్వసాక్షులను క్రాంతికి చేసెదరా?

మాలా:- చెయ్యను.

మే:- వాదించెదరా?

మాలా:- లేదు.

మే:- అటులే 27 వ తేదీన తీర్పుచెప్పెదను.

మాండలికము గురించి

దినమే యాహుదించినను, ఈ మాండలికము గురించి పరాసు రాష్ట్రముల వారు వివరములను శత్రుత్వము వారి గాని నానారాష్ట్రములవారు మాండలికము చట్టసమ్మతి మగు నధికారము బాలకు. నిరయాసముగ గురించి గత 2 వ వారాల్లో మాత్రమే మాండలికము కథనము జరిగెను ఈ విషయము చర్చించుచున్నాను. ఏ సమయించిన కరువాక మాండలికము అయితే అది కరువ పొందెను మాండలికము సమస్యయందు 14-వ (పుణ్యతీర్థముల) గురించియే చాలవరకు చర్చజరిగె 14 వ నిబంధనను మార్చెదరు. ఇది శత్రు ప్రకటించబడి పుణ్యతీర్థముల గురించిన 14 నిబంధనను గ. పుణ్యతీర్థముల పాలనపై నియమించబడు సంఘమును కాబోవు సమావేశమున చర్చించుటకు తీర్మానించి రద్దును ప్రకటించితిమి కనుక చెబుచున్నాను.

సత్యేంద్రనాథ సేనుగారు

బారిసాలు జయిలు

38 రోజులనుండి అభోజనము

సత్యేంద్రనాథ సేనుగారు బారిసాలు జయిలులో 37 దినములనుండి అభోజనము మానివేసిరి. కొంతకాలమున కా సంతతి పౌరులకు తెలిసి వారు సభచేసి సరియైన విచారణ చేయవలెనని సర్ అబ్దుల్ హక్ గారికి తంతివార్తనంపిరి. పిమ్మట రాయబహదరు వివాదులందఱును (ఎం. ఎల్. సి) గారు బారిసాలు జయిలులో విచారణచేసిరి. పిమ్మట జయిలు నూపర్నెంటు కలకత్తాకుపోయి జూలై 6 వ తేదీకి మరల బారిసాలుకు వచ్చెను. అతడు కలకత్తానుండి వచ్చిన పిమ్మట జయిలులో నిధిగతులు మరింత అధ్వాన్నమయ్యెను. ఇప్పుడు చెజసాలలో ముగ్గురు అభోజనవ్రతము పూనియున్నారు. బలవంతముగ నావారములోనికి పంపుటగూడ యిప్పుడు మానివేసిరి. కొరడా దెబ్బలుకొట్టు ముక్కోణమునులేచి అందరికి బాగుగా కనబడుతావున నుంచెరిచి చెజసాలనుండి వచ్చినవా కొకరు నాకరిగించిరి. 11 వ తేదీన సత్యేంద్రనాథ సేనుగారిని ఒక కేసు విచారణలో సాక్షిగా పిలవగా నతడు నిలవబడజాలక వణకసాగెనని చెజసాల నుండి కొత్తగా వచ్చిన ఆ మాన్యుచరణుగారు చెప్పిరి. 11 వ తేదీన కేసు సత్యేంద్రుని నిధి అటులండి యిప్పు డెటులందునో యూహించజాలకున్నాము. 15 వ తేదీన గవర్నరు చెజసాలకు కెల్లెనపుడు రాజకీయ ఖయిదీలను గవర్నరుకు చూపించవలెనని తెలియుచున్నదిని నుకుమారదత్తుగారు బారిసాలునుండి సర్వెంటుపత్రికకు వ్రాసిరి.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు

కార్యసంఘసభ

ఖద్దరు ప్రచారము

ఆంధ్ర ఉత్పత్తిరాష్ట్రములకు 1 క్వింటలుబదులు

“ఆంధ్ర ఉత్పత్తిరాష్ట్రములలో ఖద్దరు ప్రచారమునకు ఒకలక్ష యాబదివేల రూపాయలను బదులిచ్చుటకు అనుమతించితిమి. ఆ మొత్తముకు మించకుండా వేటు జమునాలాలు బహుళగారు దఫాదఫాలుగా ఆరాష్ట్రములవారి కామెత్తము నిడువచ్చు” నను తీర్మానము బొంబాయిలో యిటీవల జరిగిన కార్యసంఘసభలో నామోదించబడెను. మరుసటిసభ ఆగష్టు 14-వ తేదీన కలకత్తానగరమున దేశబంధు దాసుగారి మందిరమున జరుగును.

విదేశ వస్త్ర దహనము

సిసిమాలో మావగూడడు

సింధు నిరంకుశత్వము

1921 డిసెంబరులో అనాచరాబాదులో దేశీయ మహావస్త్ర దహనపు దోషింపబడిన విదేశ వస్త్ర దహనపు బామ్మలను బయోస్కోప్ కంపెనీలవారు తమ ప్రదర్శనములలో చూపించగూడదని సింధు ప్రాకరాబాదు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఆజ్ఞాపించెను.

హిందూ పత్రికాలయము సోదాచేయుట

సింధు ప్రాకరాబాదులో హిందూ పత్రికాలయమును పోలీసులు వార్తనాకి మరల సోదాచేసి ‘భారత సంగీత’ అను స్వరాజ్య గీతముల గ్రంథము 492 ప్రతులు తీసుకొని పోయిరి.

శక్తి సింధిపత్రికలపై కేసు

సింధు ప్రాకరాబాదులో శక్తి, సింధి, పత్రికలలో రివిన్యూ యుక్త్యగు లిద్దరిపై మానవవృత్తి వ్యాసములు ప్రకటించబడిన ఆ రెండుపత్రికల సంపాదకులపైను 500 శక్తి నుండి కేసులు చేయబడినవి. శక్తిపత్రికా సంపాదకుడు బామిన నియ్యక చెరసాల కేసు. సింధిపత్రికా సంపాదకుడుగూడ అసహాయవాదియై యైనను ఆరోగ్యము సరిలేదను కారణమున బామిన నిచ్చెను.

సుక్కూరులో తిలకు ముద్రాలయము సోదా

సుక్కూరు పోలీసులు సుక్కూరులో తిలకు ముద్రాలయమును సోదాచాచి “అంత్యమాచన” అను వ్యాసము వ్రాతప్రతిని తీసుకొనిపోయిరి. ఆ వ్యాసము కొక యావకుడు సింధి పత్రికకు వ్రాసెను.

ఇద్దరు ప్రచారకులు తుమావణ చెప్పుట

జలందరులో 108 క్రింద శిక్షించబడిన కాంగ్రెసు ప్రచారకులు ముగ్గురిలోను యిద్దరు తుమావణ యిచ్చిరి. వారిని విడుదలచేసిరి గాని వారిపై మరల కొత్తి వార్తలు పుట్టబడినవి.

11 ఏండ్ల పిల్లవానిపై కేసు

సింధు ప్రాకరాబాదులో 11 ఏండ్ల మహమ్మదీయ బానిసపై 108 క్రింద కేసు చేయబడినది.

యుత ధర్మవీరుగారి కేసు

కాశీ నగరము

ఆఱు నెలలు విడిఖయదు

22 వ తేదీ కలివారమునాడు సామంతులము 7 గంటలకు కాశీజయిలులో శ్రీయుత ధర్మవీరు (కాశీవిద్యా పీఠమున మాధుమిటిక్కుప్రాధానరు) గారికి 6 నెలలు విడిఖయను వేయబడినది. వీరుగారు చిరునవ్వుతో చెజసాలలో ప్రవేశించిరి.

అమృతబజారు పత్రిక

మాననవృత్తి కేసు

సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీ గారు

తన్ను కూర్చి అమృతబజారు పత్రికలో మాననవృత్తికరములగు విషయములు ప్రకటింపబడినది ఆ పత్రికపై సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీ గారు తెచ్చినకేసు కలకత్తా హైకోర్టులో 24 వ తేదీన విచారణకు వచ్చినది. బెనర్జీ గారి పక్షమున ముఖ్యసాక్షి యగు రైటుహీనరబులు వి. ఎస్. శ్రీ నివాసకాశ్రీగారు ఆప్టీలియాలో నున్నారు. మరిండు నెలలవరకును యిండియాకు రాజాలరు గాన పోయిచా వేయవలెనని బెనర్జీగారి వ్యాయవాది పిటిషను పెట్టెను. నాయదా వేయబడినది.

జార్జి బోనెపు దేశాయిగార్లు

ఆగ్రానుండి లక్ష్మీకు మార్పుట

జార్జి బోనెపు మహాదను దేశాయిగార్లును ఆగ్రా జయిలునుండి లక్ష్మీ జయిలుకు మార్చిరి యిండి పెండెంటు పత్రిక వ్రాసినది.

శ్రీయుత ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు

గుంటూరు కేసులు

వేలకొలది ప్రజలు స్వాగత మొసంగుట

24 వ తేదీ సాయంత్రము రైలులో శ్రీయుత పారిష్టరు ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు గుంటూరు చేరిరి. వేలకొలది ప్రజలు రైలుస్టేషనుకు ఎదురువచ్చి వారికి ఘనమగు స్వాగత మొసంగిరి. లక్ష్మీనారాయణగారు రాయవేలూరి చౌరసాల నుండి తిన్నగా తిరుపతికివచ్చిరి. అచట రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభకు వెళ్లిరి పంతులుగారిభవనమున శ్రీమతి లక్ష్మీ బాయిమ్మగారు గూడ తిరుపతికివచ్చిరి. దంపతులు తిరుపతిలో లక్ష్మీ వేంకట్రమణస్వామిని సందర్శించి అటనుండి గుంటూరుకు వెళ్లిరి. గుంటూరు రైలుస్టేషనులో శ్రీయుత లక్ష్మీనారాయణగారికిని శ్రీమతి లక్ష్మీబాయిమ్మగారికిని శ్రీయుత మాడ భూషి వేదాంతసరసింహాచారిగారిని పౌరులు పుష్పమాలలను బిచ్చించి వారి నూరేగింపుతో తీసుకొని వెళ్లిరి. వారిని సందర్శించ వలె నను తుతూహలముతో పౌరులు రామార్జునులందు నిండి యుండిరి. ఈరేగింపు ఏలూరు బహుచేరెను.

సన్మానపత్రము

అచట చీమకుర్తి బసవయ్యగారు వారికి సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి.

వల్పాడుపీఠము

ఈమె జేశమాతకొరకు వందసారులు చెఱసాలలకు పోతలసినచిన్న వెనుడియనున ఉప్రసిద్ధ పల్నాడు పీఠలగు లక్ష్మీనారాయణ సరసింహాచార్యులుగారు నడిచిరి.

శ్రీమతి తుంబాకాయమ్మగారును శ్రీమతి బ్రహ్మ కోళ్ళుల లక్ష్మీనరసమ్మ (డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యంగారి మాతృ జేవత) గారును దేశకారాధన మొనర్చుదని పౌరులను హెచ్చరించిరి గుంటూరు మండలకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి నేడు తంలి సంపెను.

అఖిలభారతాయుర్వేద త్రయోదశమహాసభ

రాజమహేంద్రవరమున ఆగష్టు 5, 6, 8 తేదీలను జరుగుట

అఖిలభారత మహామండలివా రామోదించుట

ఈ సంవత్సరము రాజమహేంద్రవరమున ఆగష్టు నెల 5, 6, 8 తేదీలను అఖిల భారతాయుర్వేద త్రయోదశమహాసభను జరుపుటకు సన్మాదసంఘమువారు చేసిన ఏర్పాటును నిన్న 24వ తేదీని చెన్నపురిలో జరిగినసభలో అఖిలభారతాయుర్వేద మహామండలి స్థాయిసంఘమువారు రామోదించిరి.

హర్షి మనుగారి ప్రవాసశిక్ష

ఆ జ్ఞాపత్రము నకలు కోరుట

హర్షిమనుగారి నే అడుగుదని

యద్యోగులు తెలుపుట

వి. జ. హర్షిమనుగారిని హిందూదేశమునుండి వెడల గొట్టినపుడీయబడిన ఉత్తరువుకు నకలు నోసంగవలెనని కోరుచు ఎఫ్. నైర్మలగారు బొంబాయి దొరతనమువారికి వ్రాయగా చాలకాలము మిన్నకుండి చివరకు యీ (జూలై) నెల 12వ తేదీని ప్రభుత్వ తరఫుండి, "బొంబాయి హైకోర్టుజ్జడరు" కే ఎఫ్. నైర్మల (వి.వి. ఎల్. ఎల్. వి) గారికి బొంబాయి ప్రభుత్వకార్య దర్శి జే. కె. రాధా (సి. ఎస్. వి. సి. వి. ఇ. ఎమ్. ఎల్. సి) గారు వ్రాసిన ప్రభుత్వతరము: మీరు జూలై నెల 8 వ తేదీని వ్రాసిన ఉత్తరము చేరినది. 1915 లో దేశక్షోభకాసనము 8 వ నిబంధన క్రింద వి. జ. హర్షిమనుగారికి పంపబడిన ఉత్తరువు నకలు మీకు కావలసినమీరు హర్షిమనుగారి నే వ్రాయవలెనని మీకు తెలుపుటకు నా ఉత్తరు విడుదలైనది". అని లేఖయందు వ్రాయబడినది.

13 వ నిఖిలభారతాయుర్వేద వైద్య సమ్మేళనము మూలికలు, ఔషధములు ప్రదర్శనము

పూనానుండి వచ్చు ఆయుర్వేద పంచానన కృష్ణశాస్త్రి కవడే, బి. వి. గారి ఆధ్యక్షత క్రింద

గోదావరి నది తీరమున రాజమహేంద్రవరమున ఆగష్టు 5, 6, 7 తేదీలలో జరుగును

ఆయుర్వేదవైద్యులందరును తప్పక సమ్మేళనమునకు వచ్చి, ఈ సమ్మేళనమును జయప్రదము గావించవలె నని యిందుమూలముగా అందఱికిని ఆహ్వానము బంపుచున్నాము. కలకత్తా-మద్రాసు తైనుమీదుగా రాజమహేంద్రవరమున్నది

స్వరాజ్యగీతములకేసు

చెన్నపురిలో విచారణ

శ్రీయుత గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు నేరము నొప్పుకొనుట

శ్రీయుత గరిమెళ్ల సత్యనారాయణ, అచట సత్య నారాయణ, నచీకమొడల్యూరుకార్లవై రేబడిన కేసువిచారణ నిన్న (24 వ తేదీ పోవవరము) ఎన్కౌంటర్ పోలీస్కోర్టులో జరిగినది.

ఆ సత్యనారాయణగారు

"నామై (మాడవమ్మదాయి అచట సత్యనారాయణ గారు) చేయబడిన కేసును తీసివేయగోరును నేను చెన్నపురి దొరతనమునకు విజ్ఞప్తి పంపితిని గాన నాకు సంబంధించినంత వరకీపుడు విచారణచేయక వాయిదా వేయ గోరెదనని" ఆ సత్యనారాయణగారు పిటిషనుపెట్టిరి. "ముద్దాయిమీద కేసు చేయబడిన వారములైనది. అతి డిడివరకే ప్రభుత్వమునకు విజ్ఞప్తి పంపియుండవలసినది. అదిగాక అతడు దొరతనమువారికి విజ్ఞప్తి కోర్టు ద్వారా పంపలేదు గాన దానిని కోర్టువారు లెక్కచేయ నవసరములేదు గాన వాయిదావేయగూడదని పట్టిక ప్రోసిక్యూటరు వాదించెను.

కోర్టువారు వాయిదా వేయలేదు.

గ|| సత్యనారాయణగారు

మేజి-మీరు స్టేటు మెంటును వ్రాసి తెచ్చినారా? సత్య-తెచ్చినాను (అనిచదువ వారంభించెను).

ప్ర|| న్యాయ-స్టేటుమెంటు కేసులము రాజకీయోపన్యాసమేమైనా దాని నిచట చదువ గూడదు.

(ఆ స్టేటుమెంటునంతట మేజిస్ట్రేటు పుచ్చుకుని ౭౭ ప్రభుత్వ న్యాయవాది కియ్య అతడుగూడ చదివెను.)

ప్ర|| న్యాయ-దీనిని రికార్డులో నుంచవచ్చును గాని ముద్దాయి యీ కోర్టులో వీనిని చదువగూడదు.

సత్య-మేజిస్ట్రేటుకొరకు గాకపోయినను నా దేశీయులకొరకు నేను దానిని చదువనే వలెను.

మేజి-మీరు పర్యవేక్షించుట కిది రాజకీయసభా వేదిక గాదు. మీమీద మోపబడిన నేరమునకు మాత్రమే మీరిచట ప్రభుత్వ తరఫునువలెను.

సత్య-నా స్టేటుమెంటులో నేను కొన్ని సవరణలను చేయ గోరెదను గాన నేను దానినిచదివి నా దేశీయులకు విని మింపక తప్పదు.

ప్ర|| న్యాయ-స్టేటుమెంటును మేజిస్ట్రేటుకొరకు చదువ నక్కరలేదనియు ప్రజలకొరకుమాత్రమే చదివెదననియు యీ ముద్దాయి యిదివరకే తెలిపెను. ఇట్టి వల యిండ్లాండు దేశమున కీల్లు మార్పులు సర్వ హేత్రి విల్లు ను గా రి ని హత్య చేసినందుకు తేబడిన కేసులో ముద్దాయి లిద్దరును స్టేటు మెంటును చదువగా జడ్జి నిరాకరించెను.

సత్య-నేను దొరతనము కొరకును ప్రజల కొరకునుగూడ నాస్టేటుమెంటును చదువదలచితని. మీరనుమతించనినో యి ద్దాయి స్టేటుమెంటు చదువుటకు వీలులేదని నిరాకరింతుట కిదియే మొదటి నిదర్శనము కాగలదు.

మేజి-ఈ కేసుకు సంబంధించిన స్టేటుమెంటును చేని వైనను మీరు చదువవచ్చును.

సత్య-ఇది అంతయును యీకేసుకు సంబంధించినదే. స్టేటుమెంటును చదువనియ్యక పోవుట అన్యాయమని ప్రాతమే నేను చెప్పెదను. గాంధీ మహాత్ముడు మున్నగువారుగూడ స్టేటుమెంటును చదువుట కెట్టి ఆభ్యంతరమును కలగలేదు.

మేజి-ఇక మీరేమైన చెప్పదలచెదరా?

సత్య-స్టేటుమెంటులోనున్న విషయములను తప్ప మరేమియును చెప్పకొరకు.

మేజి-మీముగ్గురైనను 124 ఏ క్రింద నేరస్థాపనచేసి తిని. నేరము చేసినట్లు మీరొప్పుకొందురా?

గ|| న్యాయ-నేను నేరము చేసితిని.

స|| మొ-నేను నేరము చేసితినిని చెప్పకాలను. స్టేటు మెంటును వ్రాసియుచ్చితిని.

ఆ|| న్యాయ-నేను చెప్పకలసిన దానినంతను నాస్టేటు మెంటులోనే వ్రాసియున్నాను. ఆస్టేటుమెంటును దొరతనము వారికి పంపితిని నేనింతకు ముందు విన్నవించియున్నాను.

మేజి-మీరు నేరముచేసినట్లు పుష్కలముచెబురా లేదా?

ఆ|| న్యాయ-నేను నేరముచేయలేదు. నాకు సాక్షులులేరు. నేను క్రానుపరీక్ష చేయను.

స|| మొ-నేను క్రానుపరీక్షచేసి వాదించగోరెదను.

మేజి-మొదటి ముద్దాయి కేసులో రేపు (25 వ తేదీ) తీర్పుచెప్పెదను. తక్కిన యిద్దరు ముద్దాయిలకేసు విచారణ ఆగష్టు 10 వ తేదీని వరకు జరుగును.

సర్దారుమోతాసింగుగారు

అభిజనప్రతము

ప్రభుత్వప్రకటనము

అకాలీనాయకులలో గడిచేరినట్టి మాస్తరు మోతాసింగు గారి నిటీవల జలందరులో ఆరెచ్చువేసి చెఱసాలలోనుంచిరి. చెఱ సాలల నిబంధనలప్రకార నతని చెంజున్న కృపాణిని తీసు కొనిరి. అందువలన నతడు భోజనము మానివేసి కర్తవ్యమును లేలు పుడని ప్రబంధకసంఘమువారిని కోరెను. నలంకమున కృపాణి నుద్యోగులు తీసుకొనిననో భోజనము మాననక్కరలేదని ఆ సంఘమువారు మోతాసింగుగారికి తెలిపిరి. మరియు స్వయముగా ఆ విషయమును బోధించుట కిదర్ని పంపిరిని పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

విచారణ

జలందరులో గాంధీమండపమునందు 20-10-20 వ తేదీని మోతాసింగుగా కొనంగిన యపన్యాసమునందు సింగుగారు రాజద్రోహమును బోధించిని 124 ఏ, 153 ఏల క్రింద తేబడిన కేసు విచారణ జలందరు చెఱసాలలో ప్రారంభమైనది. ముద్దాయి వాదించుటలేదు. గాని ఫిర్యాదీల సాక్షులను క్రానుపరీక్ష చేసెను. (జలందరు- జూలై 24)

ఎరవాడచెఱసాల

మహాత్ముని భోగములు

[మాగన్నాల్ కె. గాంధీ]

మహాత్ముని చెఱసాలలో సందర్శించుట కీ నెల ఒకటవ తేది వెళ్ళినవారిలో నే నొకడను. ఆయన చెఱసాల తీవ్రమును గూర్చి మేము కనుగొనిన యంశములను దేశ మెఱుంగుట సహజము.

దిన క్రమమును మేము మహాత్ముని ప్రశ్నించితిమి. ఆతడు, ఉదయము 4 గంటలకే లేచి ప్రార్థనలందు కొన్ని గంటలు, ఆశ్రమమునందుగాని, ప్రయాణములందుగాని చేయు నటుల, కాలముగడుపునని సంపూర్ణ మానసముతో చెప్పెను. జీవనాశ్రయందు ప్రాతఃకాల ముత్రమోక్షమునియు, ఆకాలము శేమాశ్రమము వృధా నే ములదనియు మహాత్ము దనవశము తన గవాచరములను హెచ్చరించెడివాడు. ఈ గొప్పభాగము నే నరు దును తప్పింపజాలదు. దీనిము నీయనదులన కాబోలు, వెలు తురు నచ్చునరు, మహాత్ము డేవనిచేయడు. కాలకృత్యములను తెలుపేవాడే, తన కర్తవ్యం ప్రేమమును, నూలువడకుట, దుది యెరుట, యందు కాలము వినియోగించును. మనయందలితో పాటు మహాత్ముడుండెనట్లు, ఎప్పుడో కొన్ని గంటలు తప్పించుకొని, జీవితపు భోజనమునకు పూర్వ ము పవిత్ర కార్యము లందు నిర్వహించు నుండెడివాడు.

మహాత్ముడు తన దిశాకార్యక్రమమును వర్ణించుచు తన పాదములకుంటున్న యుండెన దూదిని చూచెను. నే నేతులను జేయుచుండి ఆపని నిష్పదేవదలిపెట్టి యిటుకునచ్చితిని అయిన చెప్పెను. ఇదియు ఆయనకొక భోగముగనున్నది. కారాగారము నందు మహాత్ముడనుభవిచు భోగము లన్నిటిని కల్పించుట యనవ సరము. ప్రకృతివైచిత్ర్యములు మేండు. వాని నుపయోగించ దలచువారికే ఆవిలభించును.

ఈ మాత నిర్వచితునికని, ప్రేమకులకును కర్మముల డేవు. మేము మహాత్ముని ఎన్నిమార్లు బ్రతిమాలినను మహాత్ము నకు, మహాత్ముడు చివరకు నెలుచుకొని యుండెను. వేడు కొనిన ప్రతిమాయను, 'సత' యని యను చుండెను. 'కావలె' వని ఆతడు పొందిన యనుభవము ఆయనకు భోగములుగనే కన్పించు చుండెను. కర్మమున్నను, ఆచుటి వాతావరణము మాత్రము కిగిది కాని ఆయనభోగముగ నుండెట్లు చూడఱు లకు స్ఫురించును. సంభాషణ ముగించెను.

నిర్వంధితుడగు మహాత్ముడు మాకదై నెలపు నై కొను చుండెను. అంతవపుర్యము తలచుచుకొని వారాపత్రిక కాబో లుచువునుండెను మాపత్రికకుండెట్లు మానదవనడచి ఆజ్ఞాపూ ర్యకముగ గాతున్నను నెమ్మదిగనే మా సంభాషణకు గూర్చి యేమియు పత్రికలలో ప్రకటింపవలదని హెచ్చరించెను. నైయ ధికారులగడనుండి అట్టి స్పష్టచుగు నుత్తరపులు వచ్చెనయను ఆతడు తెలిపెను. ఆతని హెచ్చరిక ను మేము గమనింపవచ్చు, నిర్వంధితునికి ప్రాముఖ్యతను గలుగును ఆయ నను చూచుటకే యెవరును వెళ్ళుటకు వీలులేదు. వాలుగుమాస ములకొకమారు ఆత్మమునెల్లి సందర్శించు భోగముగూడ నీః ధ ముగ నాపబడెనున్నది. కాని యీ భోగము నాపిననేమి? వాని కొంత ఆ మహాత్ముడు పరితపింపడు.

మాడు మానముల కొక మారు ఉత్తరముల వాయు నవకాశము మహాత్మునికి గలదు. ఆయన తనభార్యగారి కొకటి మాటకొక్కటిగాని కొకటి ప్రాసాని యు వాని ప్రభుత్వమువారు సవరింప గోరెనందున, ఆయనయే నిలుపు కొనిననియు తెలిపినది.

సంభాషణాంతరము నూపరించెండెట్లు గావించిన హెచ్చరికను మహాత్ముడు విని "గవర్నరు నిష్కారముగ నా యుత్తరముల నా నెనువిషయమును గూడ ప్రకటింపగూడదా" యని విరువవ్వ నవ్వచు నూపరించెండెట్లును ప్రశ్నించెను. "నూడెను."

"నేను తేచుచుగానున్న విషయముగూడ పనికిరాదా?" "ఏమియు పనికిరాదు."

నిర్వంధితుడు తలపు వదకు మరలవచ్చి యిళముందు సు దర్శనము చేయు నవకాశముల బోగొట్టు విషయము ప్రేమకుల నిర్ధారణలై వదలి పెట్టితిని మాతో బలికెను. కనుకనే భర్తృ హరి మహానీయుడు "మనస్వీకార్యాధీనకణయతి దుఃఖనచనుభ" అని వ్రాసియుండెను. మహాత్ముని ఒక కార్యమును చేయదల పెట్టినవాడు శుభదుఃఖముల సరకు నేయడు. (యంగుఇండియా)

వర్తకవిషయములు

మద్రాసు

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి
బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ బ్రాన్సుఫు 15 9/16 పెన్నీలు
బాంకి డిమాండు డ్రాఫ్టులు 15 19/32 పెన్నీలు
లండను డిమాండు డ్రాఫ్టులు } 15 3/4 పెన్నీలు
బాంకి కొనుగోలు రేటు }
మూడు నెలలవాయిదా డ్రాఫ్టులు 15 15/16 పెన్నీలు
అరు నెలల వాయిదా డ్రాఫ్టులు 16 1/4 పెన్నీలు
కలకత్తా మార్కెట్టు

కలకత్తా జులై 24 సోమవారము
పత్రిక—బెంగాలు నాగపూరు రూ 448
దెవ్వాగు 394
కెసోరాం 12/2

జనపనా:—ఆంగ్లో ఇండియా 378
యస్. యల్. కెప్రు 85/12
మాపురా 46/2

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి, బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ బ్రాన్సుఫు 15 5/8 పెన్నీలు
డిమా డుబిల్లులు—15 21/32 పెన్నీలు
బొంబాయి

మేరుమార్కెట్టు
బొంబాయి జులై 24 సోమవారము
సాయంకాలము సరికి వాటాలధరలు యాక్రిందివిధమున

నిలచియుండెను.
ఆచారవాదాదు ఆద్యాత్మ రూ 2800
బొంబాయి కాటక్ 1240
బొంబాయి డ్రాయింగు 1460

నెట్టలు ఇండియా 5160
సెంచరి 847
కొలబ లాండు 2380

కెనెలు 550
కెరింబాయి 1935
డెనిడు 1820

ఫజులఖాయి 1355
ఇండియా బ్రిటింగు 251
ఇండియా మాల్యా 715

కొమినూరు 81 5
మ్యూరేలు 878
వెరలు 1120

ఫోనిక్సు 897
సిండ్లెక్సు 865
మాపురై 857

స్వదేశీ స్వాయ 5185
సామ 1220

ఇతరవాటాలు

తాతాహైడ్రో—రూ 875
తాతా విద్యుత్ అండు స్టీలు (ఆర్డినరీ) 60
" " (డిఫెండ్) 220

తాతా ఆయిలుమిల్లు—55
నెట్టలుబాంకి—37/8
తాతాబాంకి—15/7

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి: బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ బ్రాన్సుఫు 15 5/8 పెన్నీలు
డిమాండుబిల్లులు—21/32 పెన్నీలు

తెనుగు కాలికో బైండు
సివిల్ ప్రొశీడరు కోడ్ 5 0 0
క్రిమినల్ ప్రొశీడరు కోడ్ 6 0 0

ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ 3 0 0
శతకరత్నావళి (గ్లేజు) 2 0 0
సుమతీశతకము 0 2 0

వేమనరత్నములు 0 2 0
శృంగార రత్నశతకము 0 3 0
వేణుగోపాలశతకము 0 3 0

నరసింహశతకము 0 2 0
విక్టోరియా డిప్లో, మెలాపూరు - మదరాసు.

వాతావరణ సిద్ధి

1922-వ సంవత్సరం జూలై నెల 25-వ మంగళవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత గత 24 గంటలలో	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో భరితము	నిద్ర 1-వ తేదినండి భరితము	నిద్ర 1-వ తేదినండి భరితము
విజ్ఞాపితం పాల్వే	85.4	75.4	0.42	51.70	...
బళ్ళారి	85.0	80.3	0.05	25.48	3.75
సిద్ధపేట	...	...	...	...	...
దేవండు	85.0	76.6	0.62	29.51	15.19
బొగారు	86.0	80.6	0.05	26.86	3.88
నోపాలపురి	88.6	80.0	0.1	12.14	0.44
కోనాపురం	76.2	69.3	0.48	26.56	5.86
వికాపురము	98.7	81.1	...	3.82	4.61
కాకినాడ	90.4	81.0	...	9.83	0.08
మచిలీపట్నము	95.1	79.2	...	8.78	0.87
గుంటూరు	93.7	80.1	...	10.18	0.98
తెలూరు	85.7	78.5	...	3.54	0.09
మద్రాసు	98.4	75.3	0.91	1.10	0.19
కడపూరు	88.4	79.7	0.6	4.05	0.21
నాగపట్నము	97.5	79.5	...	8.17	0.46
బొంబయ్	91.4	79.0	...	0.08	0.48
బ్రిటిష్ పాకి	94.8	77.8	...	2.27	...
కోశంపేట	86.4	75.9	...	12.56	0.29
తెలంగాణ	79.4	78.1	...	80.42	11.05
కొచ్చికో	90.7	72.0	0.19	57.24	9.24
కాకినట్టు	81.6	73.9	0.48	80.92	21.25
మంగళూరు	85.9	75.1	0.47	88.87	15.28
మైసూరు	66.8	62.2	1.42	70.10	9.41
కాకాచి	81.9	75.0	0.6	78.15	8.43
కర్నూలు	82.1	75.9	0.41	79.08	...
బొంబాయి	83.6	77.0	0.45	56.34	15.56
హైదరాబాద్	85.1	71.7	...	6.98	3.16
రైచూరు	81.8	71.7	0.04	5.12	2.64
అనంతపురం	92.8	74.6	...	1.58	2.11
కర్నూలు	83.8	74.5	...	0.61	2.82
కర్నూలు	9.0	78.8	...	2.80	4.44
కడప	55.5	76.2	0.18	4.28	1.62
హైదరాబాద్	76.0	68.6	0.07	4.98	3.33
దెంగుళూరు	80.6	66.0	0.05	5.40	0.88
కొడెకనూరు	66.7	58.1	...	7.17	0.91
తిరువనంతపురం	64.0	58.2	0.08	9.42	5.44
కొయిలవరపురం	85.2	69.1	...	3.15	0.17
మైసూరు	96.2	78.2	...	10.05	3.75
నీలము	91.9	72.5	...	7.09	1.02
తిరుచు రాజ్‌పేట	99.8	77.5	...	0.61	1.84
కర్నూలు	98.0	77.8	...	2.15	1.95
మైసూరు	96.5	76.9	...	2.84	0.05
అదనలేవరి	...	...	...	0.25	0.71

సర్కారులు, కర్ణాటకము, పశ్చిమతీరము ప్రాదేశిక బాదు, బొంబాయిలందు మజ్దులకామదీక్ష నుండెను. వక్కను, మైసూరులందు హెచ్చెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు స్వల్పముగ నుండెను. సర్కారులు, కర్ణాటకము, నెట్టలు దక్షిణములందు మజ్దులకామదీక్ష. మైసూరునందు సామాన్యముగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములం జాగ్రత్త యధికముగనుండెను. సర్కారులు మైసూరు, ప్రాదేశిక బాదు, బొంబాయి, పశ్చిమతీరములందు వేడిమి హెచ్చెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు మార్పులు లేవు. వర్షము పశ్చిమతీరముననే గురియనట్లును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రా. నాతావళి కార్మికులు.

తామరలైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచి మందు.

డబ్బీ 1-కి 0-6-0 అరులకాలు మూత్రమే.

అమృతాంజనము డిప్లో, బొంబాయి - మదరాసు.

జూ బు లు

విశేషములకు సూచన

తే.పే, తే.ప్ర, తే.యం. ని. చి:—(చేటింపబడదు)

ఆంధ్రప్రదేశ్

మదరాసుజిల్లా ఆంధ్రప్రదేశ్ యోగసంఘము

ఈ సంఘమువారి సాధారణసభ ఈనెల 27 తేదీ సాయంత్రం 5-30 నిమిషం ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలయమున జరుగను.

మదరాసు 25-7-22 (కార్యదర్శి)

మదరాసుజిల్లా ఆంధ్రప్రదేశ్ యోగసంఘమువారు 24 తేదీన గావించిన సాధారణసభలో నిర్ణయించిన జరుగుచున్న రాష్ట్రీయసభకు ఉన్నత అత్యున్నతారాధనగాని అభ్యర్థనగా సూచించిరి.

ఆయుర్వేదపాఠశాల

నెల్లూరు సంస్కృత పాఠశాలయందు ఈ సంవత్సరము జూలై నెల మొదలు (1-7-1922) ఒక యాయుర్వేదశాఖ నేర్పరచ బడినది.

గాజులపల్లి మానుమచ్చాస్త్రి, క్రాంతిపాఠశాలకు.

విన్నపించు ఆయుర్వేద కళాశాల

ప్రాంతవిద్యార్థి సంఘము

ఆయుర్వేద పునరుద్ధరణకు వైద్యరత్న లేటు పండిత గోపాలచార్యులవారి జ్ఞాపక చిహ్నముగా శ్రీచెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాలాధిపతిగారిజ్ఞాపకము, వారు ఆయుర్వేదమునకు చేసిన ఉపకృతికి కృతజ్ఞతా సూచకముగను, ఇదరు కళాశాల యొక్క 'ప్రాంతవిద్యార్థి సంఘ' మొకటి స్థాపించుట కేర్పాటు చేయబడినది.

ఆయుర్వేదభూషణ నారాయణాస్త్రి,

ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ, కృష్ణాజిల్లా.

హిందీ భాషా-గుంటూరు

గుంటూరు పట్టణమందు ఈ క్రింద నూచింపబడిన ప్రదేశములలో, వీరూరు దేశము లగు పండిత రామానంద కర్మగారు హిందీ నేర్పుదురు.

- 1. బాలభారత సమాజము ఆంగ్లవారం ఉదయం 2 మొదలు 5 గంటలవరకు
2. విరాంజనేయస్వామి దేవాలయం ,, 5 ,, 7 ,,
3. స్వరాజ్యాలయము ,, 7 ,, 10 ,,
4. మహిళా హిందీ విద్యాలయము ,, 10 ,, 3 ,,
5. లోకబంధుగారి సాయం క్రమము ,, 5 ,, 7 ,,

హిందీ నేర్పకొన తలచువారందరు నియమిత కాలమునకు తమ కనుకూలమగు ప్రదేశమున కేగి, నేర్వకొనవచ్చును. జిల్లా కార్యదర్శిసంఘము గుత్తపల్లి రామకృష్ణయ్య, గుంటూరు 21-7-22

నాడినిధానము

వైద్యులకు నిధానములన్నింటిని నాడినిధానము ముఖ్యమైనది గాగిరిచూచితోడనే నాడిని పరీక్షచేయుదురు. అట్టి నాడినిధానవిషయమునందు పలువురు జలయంత్రప్రాయములతో 1919 సంవత్సరమున వెలువడిన ధన్యంతరీపత్రికలోను ప్రస్తుతమున వెలువడుచున్న వైద్యసమ్మేళన పత్రికలోను వ్రాయుచున్నరు. వాటిపై తిమ్మయ్యయను వరుసగా తర్జనీ మొదలు ఉండునని కొందరు వైద్యశాస్త్ర వాతములు వైరేతిగా ఉండునని కొందరు. ఇట్లు గ్రంథాధిప్రాయములు వ్రాయుచు ఆంధ్రవైద్యసమ్మేళనమునందు అభిలభ్యరతాయుర్వేద సమ్మేళనమునందు యిట్టియ భిప్రాయములను నిర్ధారణ చేయుటకు కొందరు ప్రాంతిక సభలయందు తీర్మానించిరి. తెనాలిలో జరిగిన 5 వ ఆంధ్ర ఆయుర్వేదవైద్యసమ్మేళనమునందు నిర్ధానచేసినట్లు కనుపించదు.

అంగర పట్టాభిరామాచార్యులు, రాయవరము

శ్రీకృష్ణకావరమేష్వరి రైసుమిల్లు, గుడివాడ

కృష్ణవస్త్రములకే ఉపయోగించుట ఈ నెల 20 తారీఖున మాగ్రామమున గోనగుట్ట వేంకటసుబ్రహ్మణ్యం గారచే నూతనముగ నిర్మింపబడిన రైసుమిల్లు యొక్క ప్రారంభదిన మహోత్సవము జరిగినది. వివిధభూజల జాతిగినతరువాత మిల్లులోని పనివాదకు, ఏతద్వ్యవహారమును చూచి యానందించుటకు విచ్చేసియుండిన బంధువులకును, స్వలభ్యాంకారు కర్షకవస్త్రములకే యొసంగిరి. వ్రాసు వాస్త్రపులగు సుబ్రహ్మణ్యంగారు మాగ్రామమున ఇట్లు కర్షకవస్త్రములకే పారితోషికముగ నిచ్చి కర్షకు వ్యాపకమునకు తోడ్పడి నందులకు వారెంతయు వంద్యులు. మాగ్రామము ఇట్లు కర్షకు వస్త్రముల సుపయోగించుట మిల్లుల చరిత్రయందు నూతనాంశ మనియే చెప్పవచ్చును. భారతీయు లెల్లరు ఇట్లే యొనరించి ఆతి శిఘ్రకాలములోనే నిర్మాణ కార్యక్రమమును పూర్తిచేసి కాసకోల్లంపుననుకూల తయారగుదురని కోరుచున్నాను.

గుడివాడ పూరుడు.

అభిలభ్యరత ఆయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనము ప్రదర్శనము

ఈ వైద్యసమ్మేళనము యీసంవత్సరము రాజమహేంద్రవరమునందు ఆగస్టు 5 వ తేదీన పూనా వాస్తవ్యులను, ఆయుర్వేదశాస్త్ర నిపుణులగు, వైద్యసంచానన కృష్ణశాస్త్రి కావిడ బి. యె. గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగు నను విషయ మెల్లరుకు విదితము. వీరు 5 వ అభిలభ్యరత ఆయుర్వేద వైద్య సమ్మేళనమును పునహిత ఆహ్వానముజేసి, ప్రధాన కార్యదర్శి గను, ప్రదర్శన కార్యదర్శియగుగను ఉండి, అచ్చటి సమ్మేళన ప్రదర్శన ప్రయత్నములను బహు వివరముగను, సకాశ్రీయము గను నిర్వహించిరి. మఱియు వీరనేక సాహిత్య సమ్మేళనములు మొదలగు దేశోపకార కార్యముల నెఱవేర్చిన మహానీయులు. అట్టి వీరి యధ్యక్షతక్రింద జరుగు సమ్మేళనములు, ప్రదర్శనములు అత్యంత శాస్త్రసాహిత్యములగు నందునని పేరుగ జెప్ప నక్కరలేదు.

కావున వైద్యసోదరుల:దలు యీ ప్రదర్శనముకు ఆమూల్యములగు వారివారి యావధములను, ఆపూర్వములగు నితర వస్తువులను, మూలీకాదులను, మహోరస ఉపసాది పదార్థములను, వీలైనంత విరివిగా బంధ ప్రార్థితులు. మఱియు వారు పంపు వస్తువులన్నియు ప్రదర్శన నియమముల ననుసరించి చక్కని ఏర్పాటులతో పంపవలెను. ప్రదర్శనమునకు బంపు ద్రవ్యముల యోగ్యమునకు విశ్రులముగా వ్రాసి పంపవలెను. ప్రదర్శనకర్త నామములను సంస్కృతములోను దేశభాషలోను వ్రాసి ప్రత్యేకము చీట్లకట్టి పంపవలెను. వైద్యసోదరులందఱు తగు నత్యవసరముజూపి, ప్రదర్శనవస్తువులను వివిధగబిస, యీకార్యము జూపదముగ జరుగగలరు.

నోరి రామశాస్త్రి, బెజవాడ.

ఏలూరుతాలూకా జాతీయసంఘము

ఏలూరుతాలూకా జాతీయసంఘ కార్యనిర్వాహకకర్త మువారు ఈనెల 16, 17 తేదీలు మావేశ మయి చేసిన ముచ్చితీర్మానములు.

- (1) 13-8-22 ల గాయతు 20-6-22 వరకు ప్రత్యేకనిధి క్రిందవనూలు చేసిన మొత్తమును కలుపు కొని రూ.1000-0-0 వనూలుచేసి ఆమొత్తముతో 4వర్గ పరిశ్రమకాఖ రుపుటకున్న ఆఖిలభారత సంఘమునుండి రు.5000-0-0 సంఘమువారి పూచీవిద ఆప్తుకోరుటకున్న తీర్మానించడమైనది.
(2) వైద్యశాస్త్రనిధితో 4వర్గకాఖ వేరుచేసి జమాఖర్చులు ఉంచుటకున్న ప్రస్తుతంలో 10 వర్గములు పెట్టించుటకున్న తీర్మానించడమైనది.
(3) 1-8-21 మొదలు 31-5-22 వరకు జమాఖర్చుల పట్టిలు ఆమోదించడమైనది.
(4) జీతమీద పనిచేయు ప్రచారకుల సంవరని తగ్గించుటకు తీర్మానించడమైనది.
(5) ఏలూరు తాలూకా ఫిర్కా మచ్చి గ్రామములోపట్టులు చూచి ఏకలు, ప్రతిగింజలు విక్రయించుటకు యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

వైడిపాటి వెంకటనారాయణ, కార్యదర్శి.

13 వ నిఖిలభారతాయుర్వేదయూనాసి మహాసభ

రాజమహేంద్రవరము నందు ఆగస్టు 5, 6 తేదీలయందు జరుపబోవు ఆయుర్వేద మహాసభను గూర్చి, తేదీలను మార్పు విషయములో జరుగుచుండు వివిధ వాదప్రతివాదములను పత్రికలయందు చూచుటకు మిగులశోచనీయముగా నున్నది ఇది యెట్లున్నదనగా ఒకమనుజుని తలపోవు సమయమున మొగ్గ ప్రాకుండునో లేదో యని చూచుకొను చందమున గానిండుచున్నది; అనగా ఆయుర్వేదము తగు ప్రోత్సాహము లేక నశింప నందుకరి ఇంకను యూరపుండి ఇతరసామాన్య విషయములకై భేదముగ సభిప్రాయపడుట వైమహాసభను డాక్టరు లక్ష్మీపతి మున్నగు ప్రముఖులనుచేరి ఆంధ్రదేశమునందు జరుపుటకు వివిధ ప్రయత్నములను చేయుచు, యీసభకుగల గండముల నన్నిటిని దోలగించి వైతేదీలయందు సభ జరుపుటకు నిశ్చయించి అందుకు కావలసిన సంభారముల నన్నిటిని సమకూర్చి ఆహ్వానము లంపిన పిదప పూర్వమువలెనే తేదీలను మార్పుట, ఆ నేటలకు నిరుత్సాహమును గలిగింపక మాడదు. మఱియు నితరరాష్ట్రముల వారు మనచంచలత్వమున కయి యొకిండుక సాహసీ:భక మానరు.

ఆయుర్వేద మహాసంఘం స్థాయిసంఘమువారు ఆగస్టు 7 తేదీన క్రాంతిపాఠశాలకొరకై యీమహాసభ నామనిపట్టు పట్టుట అంతపుదితముగ దోచవాయె. ఉపాకర్మసర్వసామాన్యముగ గృహములయందు జరుపు నాచారము గాన్నింపదు. మన పూర్వీకులను, ఇప్పటివారును కూడ నదులయందును, తీరకముల యందును తర్పణాది క్రియలనొనర్చి దేవాలయములయందు హోమాదికృత్యముల నెఱవేర్చుట సహజముగ నున్నది. అనేక వేల మిత్రబృందములతోటి పవిత్రతమైన:యఖండగౌరవీా తీరమున ఉపాకర్మసలపు భాగ్యమున గలంజ జేసినందులకు, మహామండలి కార్యదర్శులను వేసొళ్ల కొనియాడవలసియున్నది. కాని వైపుణ్యనదితీరంబున, వైయోపా.ర్యజరుపుటకు మిగుల కుతూహలమును జూపకుండుట ప్రశస్తమైనది గాదు. కావున మహాసంఘం స్థాయిసంఘమువారు తమ యభిప్రాయముల వివేచనాడి యత్యంత కఠోరములతో: వైమహాసభకు విచ్చేసి జూపదంబుగ కొనసాగించుటకు ప్రార్థితులు.

ఆయుర్వేదభూషణ పండిత సి.వి.సు బ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

నోటిసు

నెల్లూరుజిల్లా ఆత్మకూరు తాలూకా ఆత్మకూరు కాపు సును ఆనుమాలశెట్టి సుబ్బయ్య కొమార్లు తొలితయ్య 16 సంవత్సరములు వరుసగల మయినరు అయి తల్లి అయిన మహాలక్ష్మమ్మ పోషణలోయుండు ఆనుమాలకు వివరంబాదుకర్వర్తిలో దిగి జూదములు ఆదుమా ఆతని మయినరు తమ్ముల యొక్క ఆదాయములకు విశోభముగా కుటుంబ ఆస్తిని దుర్వినియోగము చేయుచున్నాడు ఆయనకు యెవరు అయిన అప్పు యిచ్చి దస్తావేజులు వ్రాయించుకొన్నయెడల అని చెల్లనేరవు. కటుంబ ఆస్తి జవాబుదారి కానేరదు గనుక తెలుపడమయినది.

అనుమాలశెట్టి మహాలక్ష్మమ్మమ్మకు

నెల్లూరు 11-7-1922 గాను తండ్రి సామిశెట్టి వెంకటసుబ్బయ్యవారు

ఆంధ్రదేశవార్తలు

“ఇదివరలో ఆంధ్రదేశ సత్యవాచాన శబ్దకంఠేని విమలై అనుపేతతో తునిగి పాతక రావుపేటలో నొక్క ఫ్యాక్టరీ నియమించుటగాను యీపాతకమందలి కొందరి ప్రజలకోరికపై స్థాపించ దలచుకొంటిమి. శ్రీమధుగా దాను గారు యీగ్రామము వచ్చినప్పుడు వారు నాతో చాలాకాలము చర్చించి యిట్టి ఫ్యాక్టరీలు స్థాపించుటవలన దేశమునకు ఎక్కువ కీడు కలుగుననినవి, దేశీయమహాజనభా సూత్రములకు వ్యతిరేకముగా నుండుననినవి నాతో చెప్పినందున మేమాయాద్యమును విరమించితిమి.”- వి. గోపాలకృష్ణ ప్రసీదెంటు.

మా తుని గ్రామమున నివీతజతు సుమారు ఒక్కొక్కరంతకు 50 వేల రూపాయల దొంగభద్రుల వచ్చుచుండెడిది. ప్రస్తుతము 4 వేలజతు దిగిపోయింది. దీని కంతకును బెజవాడ వర్తకుల యనుగ్రహమే కారణము. ఇప్పుడు గరియైన భద్రుల వచ్చుచున్నది. కాని ఓరంగల్లు వర్తకసోదరులు కొందరు. విదేశీ రీతెంబరు నూలుతో నేసిన కోటు తానలు సావాచార్ల నలుపు తెలుపు సరుకును నిలువజేయుచు యాదట్టపట్ట పట్టణములలో విజయనగరం విశాఖపట్టణము మున్నగుచోట్ల రు 5 మొదలు 8 రూ. వజరు విక్రయించుచున్నారు. కొంతవజరు దుష్కీర్తి నుండి గట్టునెక్కితిమని సంతసించుచున్న మాగ్రామముందే వీరిట్లు చేయుట మాయూరి దురదృష్టవని యెంచుచున్నాము. (ఒక విలేఖరి)

పాలమూరు

కృష్ణాజిల్లా తణుకుతాలూకా పాలమూరుగ్రామములో స్వస్థిశ్రీ చాందమాన దుండుభి నామసంవత్సర ఆషాఢబహుళ ౧౦ బుధవారంబోజున పాలమూరు స్వర్ణాకార్యాలయమున పాలమూరుగ్రామ జాతీయసభల మహాసభా శ్రీయుత కలి దిండి చిట్టి కుబ్జరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై జనకరి లగాయతు జూన్ నెలఖరువరకు గల లెక్కలను సరియాయ కొని, ప్రస్తుతస్థితిగతులను అనుసరించి భావిక ర్తవ్యమును గూర్చి కార్యక్రమమును తీర్మానించుకొనడమైంది. ఇందు భద్రుల విశేషముగా వ్యాకరము చేయుటకు పరిశ్రామకాఖకు నెక్కుడు ప్రాముఖ్యత యాయబడినది. (ఒకవిలేఖరి)

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు

(ఒక విలేఖరునినుండి)

ఈ నెల 20 తేది మధ్యాహ్నము ౩ 1/2 గంటలకు నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభవారు జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యాలయమున సమావేశమై యాదిగుర తీర్మానములను గావించిరి.

- (1) జూన్ నెల లెఖలు చదవబడి అంగీకరింప బడివి.
(2) ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘమువారు ఉత్తరములు పంపవలె నని కోరి కాసోల్లంఘనవిషయ మైన ప్రశ్నలపై యీసంఘము నకు యీజిల్లా సిద్ధము కాలేదు. అనగా సమిష్టి కాసోల్లంఘన మునకు యీజిల్లా సిద్ధము కాలేదు. వ్యక్తి కాసోల్లంఘమునకు బహు కొద్దిమంది ప్రత్యేకవ్యక్తులు మాత్రము కొన్ని నీతివిరుద్ధ ములైన చట్టములకు మాత్రముల్లంఘించుటకు సంసిద్ధులై యుండురు. వారిసంఖ్య కాసోల్లంఘనల పట్టికయందు తెలుప గలము.
(3) శ్రీయుత ప్రస్తుత గారు రాట్నములకు గా వెట్టిక అర్జీ చదువడమైనది. పున్నయ్యగారి జవాబువారిమీద కాంగ్రెసువారు యియ్యవనికోరినపుడు వామనుచే నే యేర్పాటుతో ఆరు రాట్నములు వారివరంగా యిచ్చుటకు తీర్మానించడమైంది
(4) రాబోవు రాష్ట్రమహాసభాధ్యక్షులకు యీసంఘమువారు యీకేలది పేర్కొనవారిని ఎన్నుకొనుచున్నారు.
(1) శ్రీయుత ఉన్నర లక్ష్మీనారాయణగారు.
(2) " యన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు.
(5) శ్రీయుత లేబూరి సుబ్బరామిరెడ్డిగారిని అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొన్నందున, కార్యనిర్వాహక సంఘమున వారి స్థానమునకు భర్తీగా శ్రీయుత క్రైస్తవరాజు వెంకట్రామయ్యగారిని ఎన్నుకొనడ మైనది.

వృత్తాంతలేఖలు

నెల్లూరు

(ఒక విలేఖరునినుండి)

కాంగ్రెసు ప్రచారము

జిల్లాకాంగ్రెస్సంఘమున ఉపసంఘమువారు యీ నెల 9 వ తేది నెల్లూరునుండి బయలుదేరి కావలి, బలదంకి, బ్రాహ్మణ కాక, అగ్రహారం, అల్లీపురం, పల్లూరు, చవిటిపాలెం మొదలగు గ్రామములకు వెళ్ళి, అచ్చట తయారగుచుండిన రాట్నపు నూలును, వస్త్రములను పరిశీలించిరి.

బలదంకియందు ౨౦౦ రాట్నములు తిరుగుచున్నవి. బ్రాహ్మణకాక అగ్రహారమునందు న్యాయవాదివృత్తికి వదలి భద్రులకేవలము పనినలుపుచున్న శ్రీయుత విస్వా రాజగోపాల రావుగారికిరపున కిట్టిపాటి సుబహ్యుర్జుంగారు కల్పితేని కుద్ధ స్వదేశవస్త్రములను తయారుజేయించుచున్నారు. వస్త్రములు చవిటిపాలెం నూలుతో తయారుచేయబడినవి గావున సన్నగా తీగ్నవి పల్లూరు గ్రామమునందు కూడ, జిల్లాకాంగ్రెసు కార్య దర్శకునుండి ప్రస్తుతము కృష్ణజన్మస్థాన వలంకరించుచుండు శ్రీయుత తిక్కచరపు రామరెడ్డిగారి కంఠేనీవారివలన మూడు ౨౦ మగముల మీద ఉద్ధృద్ధవస్త్రములు తయారగుచున్నవి. తీరును చవిటిపాలెము నూలు నే ఉపయోగించుచున్నారు.

చవిటిపాలెం గ్రామమునందు మూడు గింం రాట్నములు యెంబకళ్ళు తిరుగుచునే యున్నవి. ఇచ్చటి నూలు మిగుల సన్నగా నుండును. పడుగు 1 కి మూడు రూపాయలు. కావలియందు కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఒక వగ్గమును మాత్రము నిర్మించియున్నారు.

కాంగ్రెసు వస్త్రాలయము.

జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారు తమ వస్త్రాలయమును మ రల తిప్పరాజు సత్రమునద్ద నుండిన పూర్వస్థానమునకే మార్చిరి. అచ్చట చవిటిపాలెం సన్ననూలుతో నేయబడిన కుద్ధ స్వదేశభోజనముల రంజుచీరలు, అంగవస్త్రములు, పూలువేసిన రవికగుడ్డలు, సన్నని చొక్కాగుడ్డలు అతిరసమైన వెలలకు దొరకును.

హిందీ ప్రచారము

ఆంధ్రరాష్ట్రహిందీ ప్రచారసంఘమునకు నెల్లూరుకార్య స్థానముగ నేర్పబడుచున్నది. గడచిన రెండు వత్సరములనుండి ఆలహాబాదునుండి వచ్చియుండిన హిందీ ఉపాధ్యాయులు రాంభోగేనగారు చాల క్రెధ్ధుచ్చుకొనిపనిజేసి యుండుటచే, గ్రామములయందు సామాన్యులను కూడ యీజాతీయభావ యు దత్తుత్సాహముగనున్నారు. నెల్లూరుమ్యుద్దీసిపల్లెసంఘము వారు, ప్రత్యేక హిందీ ఉపాధ్యాయుని నియమించి తమపాత కాలయందు బాలురకు హిందీభాషను నేర్పుచున్నారు. శ్రీల కాంగ్రెసు సంఘకార్యాలయమున శ్రీమకూడ హిందీని పఠించు చున్నారు. జిల్లూరు, కంగ పేజ, గుడూరు, కావలిగ్రామముల యందు ప్రత్యేక ఉపాధ్యాయుల నిర్మించి యున్నారు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర హిందీ ప్రచారసంఘ కార్యదర్శి రాంభోగేనగారు రాష్ట్రమున రెండుమాసములు ప్రచారము నలవవలసి యుండుటచే వారిస్థానమున రాజుపేంద్రవరమునుండి శ్రీ యుత సోన్వారాచార్యులను విచ్చేసియున్నారు.

అదిమాంధ్ర మహాజనసభ

నెల్లూరుజిల్లా అదిమాంధ్ర మహాజనసభ రెండవకూటము యీ నెల 15 తేది కనివాంము నెల్లూరు పు:సౌధమున మద్రాసు కాసన నిర్మాణసభ్యులకు శ్రీ గాలి సంవసంగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయెను. శ్రీయుత సి. వారాయణస్వామి రెడ్డి గారును దాక్షురు గురవరెడ్డిగారును విచ్చేసియుండిరి. శ్రీకందనం గారు సంఘాభివృద్ధికి మూలమగు ప్రస్తుత అంగవిద్యా విధా నమును గూర్చియు దరఖాస్తు భూముల గూర్చియు ఉపన్యసిం చిరి. అటుతరి నెల్లూరు అదిమాంధ్ర సంఘాధ్యక్షులగు వి. సా మయ్యగారు కొన్ని ఉత్తతీర్మానములను చదివిరి. అవి యన్నియు ఆమోదించబడెను. సభ్యులలోనొకరు మాత్రము తీర్మానములను చర్చించుటకు సావకాశ మొసగవలయుననియు అట్లు చర్చింపబ డింతర్వాతలంకరింపడుటకునుజనునయిఅభ్యర్థులనుకోరిరి. కాని అభ్యర్థులు తీర్మానములన్నియు అంగీకరింపబడిన తర్వాత తమతమ ఉభిప్రాయముల వెల్లడిచేయుట కవకాశమొసగెనని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. అచ్చట సమావేశమై యుండిన పామరజ ను శ్రీ కందనంగారి వివరిత సిద్ధాంతములకు లోనై తీర్మాన ముల నన్నిటిని అంగీకరించిరి. తదనంతరము సభ్యులు తమ అభి ప్రాయములను వెల్లడిచేసిరి. భిన్నాభిప్రాయములు కొన్ని వెలు వడెను. కాని తీర్మానములు గరింప వీలు లేకుండెను. అంతట సభ ముగిసెను.

సార్వభౌమనిపై కత్తిగట్టుట

నేరమరుజువుగాకుండుట ముద్దయలువిడదల

కత్తిగట్టు, జూలై 19:— ప్రసిద్ధిగాంచిన కోయప్పదోడి కుటుంబమునకు జేరి 4 గురు మలబారు భూస్వాములు సార్వ భౌమనిపై కత్తిగట్టెను నేరమునకు స్పెషల్ జడ్జిగ నియమించ బడిన బ్యాక్స్ కో గారు మరల విచారణను ప్రారంభించిరి. వాత్యలు కొంపలు తగులబెట్టుట మున్నగు నేరము లాకోపించబడినవి. ఫిర్యాది తరపున ఆఖరుసాక్షిని పట్టకు ప్రాసిక్యూటరు విచా రించెను. కందుగాక అను సాక్షి ఆతనిని మాపిలలు పసిదుకు గొంపోయి, ఇస్తాముకుతమును స్వీకరింపు వని బెడరించినట్లును స్వీకరించునన్న చంపెద మని భయపెట్టి రని నుడివెను. తాను బలవంతముగ మతమును స్వీకరింపవలసి వచ్చె నని జెప్పెను. న్యాయశిక్షు గ్రాంటుగారు గోవిందనాయకుగారిని అడ్డవవాళ్ళు వేసిరి. తరువాత చిత్తోడి ఆచార్యుడనుని అడ్డవవాళ్ళు వేసిరి సిదప ఫిర్యాదిసాక్షి చతురాయగారు అడ్డవవాళ్ళు వేయబడిరి ఇంతటితో కోర్టు ఆపుజేయుచున్నది.

నేరము మరల 21 తేదీని విచారణ ప్రారంభమయెను. నత్తునిపట్టికరుగారు అడ్డవవాళ్ళు వేయబడిరి. తరువాత ఆర్యులం అను సాక్షి విచారించబడెను. వేలు, గోపాలమూర్తి అప్పు నాయర్లు అడ్డవవాళ్ళు వేయబడిరి. వీరందఱును విప్లవ మునుగూర్చి సాక్ష్యమునిచ్చిరి.

ముద్దయలు నేరస్థు లగు రజువుగాకుండుటచే విడు తలచేయుచుండిరి.

స్టేటు కప్రస్పెలు, లెజిస్లేటివు ఎస్సెంట్సీ

లలో 19 వ తేదీని ప్రజ్ఞించబడినటులనే కార్మికము జరుగును. వాని స్టేటుకప్రస్పెలులో 6, 11, 18, 20, 25 నెవ్రెంబరులో జరుగు అసభికార్యభ్యు తీర్మానములనుగూర్చి ఆగస్టు 23, 28, 30 నెవ్రెంబరు 4, 6, 11 తేదీలను బ్యాలేటు జరుగును. 7, 12, 14, 21, 23 తేదీలను జరుగు అసభికార సభ్యుల తీర్మానములనుగూర్చి బ్యాలేటు ఆగస్టు 23, 28, 30 నెవ్రెంబరు 6, 11 న జరుగును. లెజిస్లేటివు ఎస్సెంట్సీలో నెవ్రెంబరు 4 వ తేదీకి పూర్వము జరుగు బ్యాలేటులో సభ్యులు పాల్గొనుటకు వీలులేకుండుట జేసి తాము ప్రవేశబెట్టునన్న పనులను వ్రాతమూలకముగ ముందుగనే తెలియజేయవలె నని కార్మికదర్శక అధికార మియబడును.

తిబెటు వరిసితులు

ఇతరదేశములవలె నే తిబెటుదేశమునూడ ఆరిక తనికర పరిశీతులచే చిహ్నాలలో నున్నది. మధ్యకర, తీర్రజులు, వీరలగు మర్యాదజటుంబమువారు దాక్షిణ్యము ననుభవించుచున్నవారు, మారకము ప్రతికూలము జేవనమునకు ఖర్చు అపారము. కనువులు విస్తారముగ చవిపోవుటయు ఇట్టి కష్టదశకు కారణ ములు. ప్రభుత్వములగూడ చిహ్నాలు గల్గినవి. ఖర్చు ఎక్కువ రాబడి లేకున్న. ఈ పరిస్థితులను సాధించుటకు బ్రిటిషు ఇండి యా ప్రభుత్వమువారి ననుసరించి క్రొత్తనన్నును విధించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. వెద్దవాండు అందరును ముగిసి రెండు టంకములు లేల పన్ను నీయవలెను. ఇండియా నా నె ము ప్రకారము టిబెటు నానె 6 ఆకాలు విలువ. జుతువులను పెంచువారు జుతువు 1 కి ఒకటంకము నీయవలెను. ఏడంతువు లైనను సరే. గొట్టెలకుండును గట్టువారు మాత్రము ఒకే మొత్త ముగ వెద్ద మొత్తము నీయవలసియుండును.

మల్లారాశ్రీ, కాసుల బాలయ్యవాయుడు (అకాం టెంటు సెంట్రల్ ప్రావిన్సును పి. డబ్ల్యు. డిపార్టుమెంటు) గారు కొన్ని రోజులు ఆశక్త్యముగానుండి 17 జూలై 1922 1 1/2 గంటలకు బొలారములో తయొక్క యింటియందు మరణము జెందిరి.

వీరు బొల్లూములో ఫుట్టి 16 సంవత్సరములందు మద్రాసు యూనివర్సిటీ మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షలో ఫస్టుక్లాసునందు కడలేరిరి. దానివై వారికి బంగారుపతకము దొంకెను. అటు తర్వాత పి. డబ్ల్యు. డి. న్యాయకళగతి అకాంటెంటు పరీక్షలో ప్రవేశించి మిక్కిలి క్లాసుముగా కడలేరిరి.

దానివై వారికి పి. డబ్ల్యు. డి. అకాంటెంటు వుద్యోగము దొరికినది. వేరారు మధ్యప్రాంతములో చేరవచ్చుదు వీరిని అక్కడికి మార్చిరి. అచ్చట నుమారు 30 సంవత్సరములుగా పనిచేయుచుండిరి. వీరి వుద్యోగ కాలములో అన్ని జిల్లాలకు మార్చబడిరి. చివర నాగూరులో వుంచుబడిరి. వీరు రి వ తరగతి 2 వ తరగతి అకాంటెంటు పరీక్షలో కృతార్థులైనారు. వీరు లెక్కల విమర్శలలో అనుభవకాలులు - ప్రవీణులు. అధికారులు వీరి యొక్క అభిప్రాయమును ఆధారముగా యెంచెడివారు.

వీరు విద్యాభోషకులు. అనేక విద్యార్థులకు ప్రశంసా యము చేయుచుండిరి. - ఒకవిలేఖరుడు

సమకాలికాభిప్రాయములు

బొంబాయి అల్లరులు - పరిహారములు

దేశంబయినామనము బొంబాయిలో జరిగిన అల్లరులవల్ల వస్తుము యెందనివారి కంతసొమ్ము పోవారముగ ఇయ్యవలయునో నిర్ణయించుచు రావుబహదరు సి. హెచ్. డెటిల్వాడుగారు తీర్పు చెప్పిరి. భిక్షుకులగు యిమాజిస్ట్రేటుగారి తీర్పును పలు పురు గ్రహింపలేదున్నారు. వీరి న్యాయసూక్తిములు మామట్టుకు మాకు కొంచముకూడ బోధపడలేదు. ఒక అంగ్లేయనామీనుజి భర్త, ఒక పార్శ్వయుగతిభర్త యీ అల్లరులతో మరణించిరి. అంగ్లేయస్త్రీకి తోడుకూర్చుములు, పార్శ్వస్త్రీకి పదివేలరూప్యములు పరిహారముగ ఇయ్యబడెను. (అచ్యుతబహద్రునిక)

* * *

లాయిడు బార్లిగారి ప్రగల్భములు

మాజినిగారి గౌరవార్థమే. ఇటాలియనులు లండనులో ఒక సభ జరిపిరి. ఇటాలీదేశపు విదేశాంగమంత్రి ఆ సభకు కచ్చి యుండెను. లాయిడు బార్లిగారికి ఏ సమయమునం దెట్లు మాట్లాడవలయునో చక్కగా తెలియదు. ఈ సభయందు వీరు మాజినిగారిని అధికముగా ప్రశంసించిరి. ఇటాలీ విదేశాంగమంత్రిని ఉద్బోధించుట కాబోలు వీరి పన్నాగమును పన్నిరి. మాజినిగారు నూచించిన ప్రజా ప్రభుత్వ యుగ మిది యే యని వీరు చెప్పిరి. టర్కీవారిచే నిర్బంధింపబడిన జాతులకు స్వాతంత్ర్య మొసగవడెనట! ఈ ప్రయత్నమునందు టర్కీదేశమునకు బానిసత్వము సంక్రామించె ననువిషయమును వీరు మరచిరి. టిస్లాగారుచే నిర్బంధింపబడిన సామాన్యము ధ్వంసము చేయబడెను. సామాన్యవాదులు క్రైస్తవులుకలసి క్రైస్తవేతర జాతులనిర్బంధంప సమకట్టుటయే నాప్రజాప్రభుత్వయోగము! జంతులేక ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వాటిలేని నిర్బంధధాన మవలంబించుటయేనా ప్రజా ప్రభుత్వ యుగ మునకు నిదర్శనము. మాజినిగారు విశ్వాసము, మాట నిలుకడ, ధర్మప్రవర్తనము ఆదర్శములుగ నుండవలయునని చెప్పిరి. ఈ ఆశయములు ఉత్కృష్టములని మనప్రధాన మంత్రిగారు పొగడిరి. అట్లైన యీ ఆశయములే మరింత ఉత్సాహముతో పట్టుదలతో దృఢముగ నమృతముతో బోధించిన భారతీయుని నిర్బంధమును వీరేల ఆహ్వానించిరి. తనతీయ్యని పలుకుట తానే భిష్మ చెందెను. జాతీయ స్వాతంత్ర్యదేవతను మాజినిగారి కెట్లు ఆరాధించిరో అట్లే మహాత్ముడు స్వాతంత్ర్యస్థాపనమునకు కంకణము కట్టుకొనెనుగా! ఇట్టి అంగీకరించుచున్న లాయిడు బార్లిగారి తీయ్యనిమాటలు విని నమ్మువారు మోసపోవువారు యెవరార? (బొంబాయి క్రాంతి.)

* * *

ఒక నీతిలేని పార్టీ

ఒకపక్ష మేర్పడిన తరువాత, ఆపక్షప్రతినిధికి అగౌరవము కలిగినప్పుడు, అయగౌరవము అపక్షమునకంతకును జరిగినట్లుగ నెంచుకొనవలెను. అప్పుడే యాపక్షముయొక్కమాటపై గవర్న మెంటుకు భయభక్తులుండగలవు. అట్లు కాక, సింహ గారు రాజీయిచ్చినప్పుడు నాయకుగారు, నాయకుగారు రాజీయిచ్చినప్పుడు సాఫీగారు, సభాగారు రాజీయిచ్చినప్పుడు ఆయ్యగు ఇన్విధముగ ఒకనియచుము లేకుండ ఎవరికి వారు ఉద్యోగ కాంక్షను వెలిబుచ్చుటయో? సభాగారుగవర్నమంటిని ఎవరును అనబాలరు. వీరి పప్పుడు తమయద్యోగమును వదలుకొనినది అన హారోద్యమములో కేరసిమిత్తమును గాదు. ఉద్యోగములో కేరసిపప్పుడు మితవాది. ఉద్యోగమును వదలుకొని చున్నప్పుడును మితవాదియే. మితవాదికికూడ సిమ్లాగారి దుష్టమైనదని చూపుటకే తాను రాజీయిచ్చుచున్నప్పుడు, ఇంకొక మితవాది ఆపదనికి దుముకజూచుట బహుశోచనీయము. మితవాదపక్షము ఉద్యోగకాంతృపరుల వర్గముకొంద మారిపోయినవివృత్తి, ప్రజాసంఘములో దాని కిక స్థానము లేదు.

జల్లాబోర్డు వెసిడెంటు

కృష్ణాజిల్లా బోర్డు వెసిడెంటుయిన మోవర్ల రామచంద్ర రావు పంతులుగారు "లిట్లను కనిపి" పనిమీద ఇంగ్లండునకు బోయి, మాడుమానులకంటె నెక్కువకాలముకంటె తిరిగి రాకాలకపోవుటచే వారు వెసిడెంటుపదవిని తిరిగి స్వీకరించుటకు రూల్సు ఒప్పువని ప్రధాను గవర్న మెంటువారు పంతులుగారిని త్రోసిరాజుచేసిరి. కాని అనంతపురంజిల్లాబోర్డు వెసిడెంటుగు కేశవశిల్పగారు కూడ సీనికమిటీమీద ద్వీపాంతరము పోయి తిరిగి వచ్చుటకు మాడుమానుల కాలపరిమితి దాటినను శిల్పగారు తులముగ తిరిగి వెసిడెంటు పదవిని స్వీకరించుటకు యిల్లుమానా? లేక పంతులుగారి కడ్డముకచ్చిన రూల్సు వీల్లగారి విషయములో పాటించనా?—కృష్ణాపత్రిక

అసహాయోద్యమము - జాతిద్వేషము

బెంగాలు గవర్నరుగారు డెక్కాలో ఉపన్యసించుచు అసహాయవాదులు జాతిద్వేషమును పురికొల్పుచున్నారని చెప్పిరి. ఈ ఉద్యమము ప్రాంతము కాకమునుచే జాతీయవాదులపై యీనింద మోపబడెను. రాజకీయవాదులకు జాతిద్వేషము పురికొల్పుచున్నారని ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచు నేయున్నారు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వవిధానమువల్లను దేశములో అమలునందున్న చట్టమువల్లను జాతిద్వేషము వృద్ధి చెందుచున్నదని నాయకులు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెడివారు. ఈ కథ ఇట్లే కడచిన 40 సంవత్సరములనుండి జరుగుచు నేయున్నది. దాదాభాయి నాథోజీ, సురేంద్ర నాథబెన్సే వంటి మితవాదనాయకులు ఈ సమాన్యనిదై ఇట్టి నింద మోపుచుండెరి. ఆని దెసాంటుగారు హోం రూలు అందోళనము జరిపినదిములలో ఆమోదాద ఇట్లే నిందింపబడెను. అసహాయవాదులపై గావించబడు దోషాకోపణ వారి గౌరవమును అతిశయంపజేయుచున్నది. అసహాయవాదుల ప్రచారము సలితముగ ప్రబలించు అడ్డుతడుకు ప్రబోధము కలిగినది. స్వాతంత్ర్యభిలాషయు దేశమునందంతటను వ్యాపించినది. ఈ ప్రచారమువల్ల జాతిద్వేషము కొంచము అధికముగ వ్యాపించి యుండవచ్చును ఇందులకు వీరి తంతమాత్రము ఉత్తరవాదులు కారని గవర్నరుగారు అంగీకరించవలెను. వివిధజాతులకు సమానహక్కులు సాకార్యములు లేనియెడల అజాతులకు భేద భావముండటం సహజము. ఇందులకు అసహాయవాదులను దోషించుట ఉచితముకాదు. ఆయనకు కొందరు ఆచేతనములై ఉద్యమ నాయకుడు బోధించిన కాంతి ఆహింస ప్రేమసూక్తిములను మరచి ప్రవర్తించి యుండవచ్చును. వీరు దోషములై యుండవచ్చును. అయినను ఇట్టి గొప్ప ఉద్యమములందు ఇట్టివారు కూడ నుండటం సహజము. ఇట్టివారి ప్రవర్తనమును అధారముగ నైతని ఉద్యమమును ఖండించుట న్యాయము కాదు. (క్రిబ్జాను.)

రాజ్ తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘమున రాజ్ తాలూకాలో జాతీయకేత పాఠశాల స్థాపించుటనని గత 30 వకేపి ఆంధ్రపత్రికయందు ప్రచురించుటంటి మన్ననగతి పాఠకులకు విశేషమే. పాఠశాల అగస్త 2 వ తేదీని స్థాపించబడును. ఇంత దనుక 14 దరఖాస్తులు చేరివి. ఇంకను 6 గురు విద్యార్థులను చేర్చుకొనుటకు వీలుండును. చేరదలచుకొనిన విద్యార్థులు జాగు సేయక పాఠశాల తెరచులోపుక దరఖాస్తులు యీకింది చిరు నామాకు పంపవలయును. కాన్యవర్ణి, రాజ్ తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము.

న వ ల లు	క థ లు
శ్రీకానవాటిక - గొప్పనకల	1 0 0
వీరభూజ - గొప్పచరిత్ర	1 0 0
విజయనగరరాజుల కథలు	0 8 0
చిత్తూరురాజుల కథలు	0 4 0
దీర్ఘచక్రవర్తుల కథలు	0 4 0
గోల్కొండ నవాబుల కథలు	0 2 0
0.8-0 ఆకాల పుస్తకములకు తక్కువ పంపము.	
కల్యాణవర్ధని సరియత్తు, రాయవరం. (గోదావరజిల్లా)	

అ ప్రో లై ను

వైద్యకాశ్రమ ననుసరించి ఖద్దన తయారుచేయబడి, నీలుచేయబడిన బుద్దలో నింపబడిన బొషమును ఇన్ జెక్షన్ చేయుటచే ఉబ్బసరోగము పూర్తిగా నయమగును. పోస్టు ఖర్చులతో సహా బుద్ది 1 కి ధర రు. 15-8-0. ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. BANERJEE & SONS Manufacturing Chemists. 53 A, Parbati Charan Ghose Lane Barabazar, CALCUTTA.

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు 3 $\frac{1}{2}$ హెచ్. పి. హార్వర్స్ ఆయిలు ఎంజినులు (వాడినవి) అమ్మకమున కున్నవి. ఎంజనులు బాగా పనిచేయుచు ముందెత్తితియం దున్నవి. 16 అడుగుల ఘాష్టింగు, రెండు పుల్లలు, పెద్ద నూనెతోట్టి, 2 $\frac{1}{2}$ అంగుళములు పంపు సహా విక్రయింపబడును. కావలసినవారు మెంటనే చూచుకొని ధరను నిర్ణయించుకొన వచ్చును. ఆంధ్ర పత్రిక 7, తంబుకట్టిసిద్ది, మద్రాసు.

వెలసులభము. ఫల మధికము. ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ మాటూరి బ్రహ్మన్నగారి కుమార్డు సర్వేశం తాలూకు మేడ. రూ 16,500 లకు లాటరీ చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు ఆద్యలాగా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు వెద్దబజారులోని మ్యూనిసిపలు నెం 143 గు కలిగినటువంటివి కెం డంతస్తులు గలిగిన నామేడను ఆర్డరు వీరువాల ఫిట్టింగున్న, స్థలము సహా లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తియగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యాకత్తు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేదీ పత్రికలలో ప్రచురపరచి యేలూరు పట్టణములో ఘరానా మనుష్యుల యెదుట లాటరు వేయబడును. నుక ప్రతివారును వారి వారి ఉద్యమముల నిర్ణయించుకొనుట కిది యుచితము. త్వరపడు. తరుణము మించిపోయిన తరువాత చక్కలైపనడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమున తబిస్సీళ్లున్న, వికాములున్న కోరువారు మా యేజంట్లవల్లగాని నేరుగా వాకు వాసిగారి కిలునుకొనవలయును. ఈ చీట్లకల్ల వనూలు ఆరెవ్వ సొమ్ము కృష్ణాజిల్లా యేలూరు సెంట్రల్ కో ఆఫరేటివు బ్యాంకులో నుంచబడును.

2 ప్రతిగ్రామమునందును మంచి యేజంట్లు కావలయును. మంచి కమీషను ఇయ్యబడును. వివరములు కోరువారు యీకింది సంతకముచేసినవారికి (వాసిగారి, స్వయముగా వచ్చి గాని) లెలునుకొనవచ్చును. (189)

"చీట్లు కావలసినవారు, తమ అద్రస్టును స్పష్టముగ ప్రాయము చీటి 1-కి రు 5 లు చొప్పున మేడ ఆర్డరు చేసిన యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టిపాలో పంపించబడును"

ఏలూరు } మూటూరి సర్వేశం,
కృష్ణాజిల్లా. }
1-7-1922. } మేడ నాక్కువారుడు.

పాలనుగంధిలేహ్యము

ఇది రక్తకుద్ధికి శ్రేష్టమయినది. సహామేహములు, మేహ పాడలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బుల చాలును. 20 తు॥ డబ్బు 1-4-0 ఏ. పి. 0-3-0 కూమ్మండలేహ్యము. అత్యుష్ణము, నిక్కాక, కాల్షుతీత, మలబద్ధము, కడుపులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును. 2 డ॥ చాలును. 20 తు॥ డబ్బు 1-4-0 ఏ. పి. 0-3-0 పి. శి. ఏ. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, (8351-4) వెరిజేట్-నెల్లూరుజిల్లా.

(873) "కాంతామదహరణి" అనుయనాని వైక కాశ్రుప్రకారము తియారయి, ఇంగ్లంపుష్టికి దివ్యమైన తోహాదము. దీనిని సేవించుటచే, నిస్సత్తవ, లేవనకేతనండుట, స్వప్నముందు స్థలము, రతిలో క్షిప్రుస్థలము, కాల్షుచేతులు లాగుట, పోగొట్టి నిత్యయాకాశ నుభును నిచ్చును. నీ గృహాయు యేల సిగ్గు పడెదవు? దీనిని సేవించి స్వర్గసుఖములను పొందుము. పశ్యములేదు. జరిగిచేసే చూచిన మీకే తెలియును. యె 1 డబ్బు 4-0-0 ఆంధ్రపత్రికా చదువరులకు రూ 3-0-0 మాత్రమే. తామరమందు: గెడే తామర, గజచర్మము, తామరలకు 6 అణాలు తపాలాచీట్లు పంపిక ఉచితము. ఆమోఘము ది రెడ్డి అందు కంపెని, గోపాలపురం, 83887 గార్లపేట పోస్టు (గోదావరజిల్లా)

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతన రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట యందు చేరెన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సీలోకనందు పచ్చటితనము తపాలాఖర్చు, తులముగా పంపబడును. (2977)

విలాసము పి. డి. సావంత్ నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి

దైవ్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి

(1045)

జీవామృతము

హిందూదేశమునందలి
అమూల్యమైన
మూలికలతోడను
లూహములతోడను
తయారు చేయబడిన
దేవీయ దివ్యామృతము.

ఈ దివ్యామృతము రక్తమును శుభ్రపరచుటయందు అమోఘశక్తిని చూపించును. యెముకలకు, మధ్యధాతువుకు, మాంసమునకు శుక్రధాతువుకు బలము నిచ్చును. ధాతువులయందు వేడిని పోగొట్టును. ఇది తుయ్యరోగులకు, రక్తిహీనరోగులకు, నరముల యందు బలములేని రోగులకు మిగుల సత్ప్రయోగమైనది. చిరకాలపు కారకములను పోగొట్టి దేహమునకు చలువచేయును. అజీర్ణము, మలబద్ధము, సోమరితనము, అతినిద్రాగుణమును బోగొట్టి, నోటికి మంచురుచిని ఆకలిని మనస్సునకు మంచితాపా నమును కలిగియుండు కాయని నరములకు దృఢబలమును గలుగజేయును. అది విద్యార్థులకును శరీరశక్తికిమించి పనిచేయు. వారలకు సర్వకాలములయందు చేత సుందరదీనిన అమృత మనుటకు సందేహము లేదు. యియ్యది కేవలము అమూల్యములైన ఓషధులచే తయారుచేయబడిన దివ్యామృతము. క్రయము 6 అవున్సుల బుడ్డి 1-కి రూ॥ 4—0. ప్యాకింగు మరియు పోస్టేజి వగైరాలు వేరుగా నివ్వవలెను. మా మందుల బాపితాను కోరినవారికి ఉచితముగా పంపబడును. ఆయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారప్పవీధి, మద్రాసు. తంజిఅడ్రస్:—పండిట్, మదరాసు.

వెంటుకలే అందము.

రా లిపోకుండ, జాగ్రత్త!

జెంటిలము దువ్వనతో పోడి రాకమునకే త్వరపడుదు.
పోడిచచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల జెంటిలము పొడైపోవును.

అంతవరకు రాసిండుకద్దు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుదు.

ఇది రిజర్వు చేయబడినది.

జెంటిలము కట్టి రోగ మున్నను, రోగ మంద్య మున్నను,
యిది దివ్యవధము.

జెంటిలము చిట్లుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.
మీ జెంటిలము వరల యెప్పుటి మెల్లదనమును గల్గి పట్టు
కతి నుండి మెరయు చుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

జెంటిలము యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుదు.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.
వెల బుడ్డి 1-కి సక రూ॥ 5. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.
అన్ని పోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన క్రయరము
ఇక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మంచి అమ్మగా రందరికడనున్న, వరకు లభించు.

వాటికడను నుండ దొరకును, లేకున్న,

పోలు యేజెంటు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్. అందు

కెమికలు కంపెనీ,

(128) 1 నెం జమ్మామశీదు, బొంబాయి.

మీరు నూనెను ప్రయోగించు, లేక అల్లెకు రాకలినప్పుడు
"ఓటో డిల్ బహార్" కు ప్రాయము.
ఇది రిజర్వు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.
1/2 బొమ్మ బుడ్డి 1-కి ధర రూ॥ 5—0-0
1 బ్రాము " " 0-12-0
1/2 బ్రాము " " 0-8-0
బొమ్మ చుక్కలు చేతి దుమారయందు చల్లిన మిక్కిలి
మృదావరమైన వానన చుట్టుప్రక్కలతో వ్యాపించును.

అమృతంజనము

గాయము పుండ్లకు ఘనమయిన మందు.

చక్కనిదబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0. ప్రతియింటి నుండదగినది.
అమృతంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది.
అమృతంజనము అన్ని సెప్పులకు సిద్ధామృతము.
అమృతంజనము అమృతశబ్ద మాదినిగల మాయమందు గాదు.
నకలు మందులవలన మోసము గలుగును.
పంచభాషచీటిని చూచిగొనిన మోసము గలుగదు.
అమృతంజనము అంజనశబ్ద మంతమున గల నకలుమందు గాదు.
అమృతంజనమునకు సాటియైనమందు అమృతంజనమే.

అమృతంజనం డిపో, { 6, 7 తంబు శెట్టివీధి, బార్జి టాక్ - మద్రాసు.
లేక 109 ఫ్రేరీరోడ్డు, ఫోర్టు - బొంబాయి.

మలయచందనము

గనేరియా అను పెంగోగమునకు తుళానము.

పథ్యము లేదు. పిచికారీతో పం లేదు.
ఎటువు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు
విధముల పెంగోగమును మూడు
భూటలలో మాన్యును. స్త్రీలకు మనుచు
వ్యాసములకు కూడ ఇది రాజోషధము.
(1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0

గండర్వ పార్శసి, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి
తేదీ నుండి అన్నిధరలు మార్పబడినది.

The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd..

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి

నమ్మకముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును
ఆయుర్వేద శాస్త్రములను తయారు చేయు
చున్నాము.

హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయు
ర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు
పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నాడు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో
ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండా పర్వ స్వామికల్
వర్కుస్.

ఆయుర్వేద శాస్త్రముల జేయువారు
(388) బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెసింగు కంపెనీ,
పోస్ట్ బిల్డు: కాకినాడ.

ప్రకటన

కురుక్షేత్రసంగ్రామము.

1922-23 సం॥ ఇంటర్మీడియేటునకు పఠనీయ గ్రంథము.
ఇందు బొంబాయిలోని రాజ్యాధికారము లేమి నిర్ణయింప
బడినది. వెల రూ॥ 1—0—0.

శంబుకవధ (నాటకము)
(ఉత్తరరామచరిత్ర)

రామానుజములై నత్యర్థమగు విమర్శనము.
ముప్పది పుటల పీఠిక.

రామానుజ యుద్ధకాలము నిర్ణయింపబడినది. వెల రూ॥
నాకనాంశములు సవిమర్శముగా డెబువబడినవి. రామా
నుజకథ తెలిగినవా రెల్ల జనువదగినది. వెల 0-12-0.
వలయువారు: రైతు ప్రెస్, మారిస్ పేట, తెనాలి.
(గుంటూరుజిల్లా)

గృహనిర్మాణము 109

కృష్ణ, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గో
దావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల
వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత పడవలమీద కంగూనునుంచి. శేకు కలక
తెప్పించుటచే చవుకగా ప్రశస్తమైన, శేకుమానులు
కమ్మల, దూలములు, రవునుతుండ్లు చిల్లరగానున్న
వర్తకులకు టోకు ధరలనున్న విక్రయించు చున్నాము.
తెన్నపట్టణం శేట్లకంటే మా శేట్లు తక్కువ, రయిలు
చార్జీలు కూడా తక్కువగ నుండును. కావలెన్ని వారు,
ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపెనీవారికి

శేకు కలకపర్రకులు, కాకినాడ.